

Forskning
Rådgivning
Utredning

Research
Consulting
Analysis

Rapport 2008-095

**De særskilte skolene for
funksjonshemmede:
Spørreundersøkelse**

econ

De særskilte skolene for funksjonshemmede: Spørreundersøkelse

Utarbeidet for
Kunnskapsdepartementet

Innhold:

SAMMENDRAG OG KONKLUSJONER	1
1 INNLEDNING	11
1.1 Bakgrunn	11
1.2 De særskilte skolene for funksjonshemmede	11
1.3 Oppdraget	11
1.4 Metode	12
2 RESULTATER FRA SPØRREUNDERSØKELSEN	13
2.1 Soon Sjøskole	13
2.2 Aglo videregående skole	15
2.3 Hop videregående skole	20
2.4 Østerbo videregående skole	22
2.5 Krokeide videregående skole	26
2.6 Seiersborg videregående skole	30
2.7 Øvrebø videregående skole	34
2.8 Helsepedagogisk Rudolf Steinerskole i Oslo	37
2.9 Helsepedagogisk Steinerskole på Hedemarken	41
2.10 Steinerskolen på Skjold, helsepedagogisk avdeling	44
VEDLEGG 1: SPØRREUNDERSØKELSE TIL DE SÆRSKILTE SKOLENE FOR FUNKSJONSHEMMEDE	49

- Econ Pöyry -

De særskilte skolene for funksjonshemmede: Spørreundersøkelse

Sammendrag og konklusjoner

Bakgrunn

De finnes ti (private) særskilte skoler for funksjonshemmede; én grunnskole, seks videregående skoler og tre kombinerte grunn- og videregående skoler.¹ Skolene får dekket alle driftsutgifter ved statstilskudd etter en normalsats per elev per skoleår. Econ Pöyry har på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet gjennomført en spørreundersøkelse rettet mot de ti skolene. Alle skolene har besvart undersøkelsen.

Problemstilling

Spørsmålene i undersøkelsen har belyst sammensetningen av elevmassen ved skolene, inntaksbestemmelser/-praksis, opplæringstilbud og sluttkompetanse, andel av elevene som fullfører skolegangen, skolenes behandlingstilbud og skolenes vurdering av statstilskuddet.

Konklusjoner

Skolene og elevmassen ved skolene

Hovedtyngden av **opplæringen** på de særskilte skolene for funksjonshemmede ligger på videregående nivå. Ni skoler tilbyr videregående opplæring. Seks av disse er rene videregående skoler. De øvrige tre er kombinerte grunn- og videregående skoler som i tillegg til det videregående nivået, tilbyr opplæring på barneskoletrinnene (1 til 4 og 5 til 7 trinn) og ungdomsskoletrinnene (8 til 10 trinn). En skole tilbyr kun opplæring på ungdomsskoletrinnet. I Tabell A har vi vist antall skoler som tilbyr de ulike opplæringstrinnene og antall elever på de ulike trinnene.²

Tabell A *Opplæringstilbud, antall skoler og elever*

Opplæringstrinn	Antall skoler	Antall elever	Prosent elever
Grunnskole, 1-4 trinn	3	12	2,5
Grunnskole, 5-7 trinn	3	12	2,5
Grunnskole, 8-10 trinn	4	52	10,8
Videregående skole	9	407,4*	84,3
		483,4*	100,0

Note: * Hop har registrert deltids elever som heltids elever.
Oversikten viser flere enn 10 skoler fordi noen skoler tilbyr flere opplæringstrinn.

Kilde: De respektive skolene, spørreundersøkelse

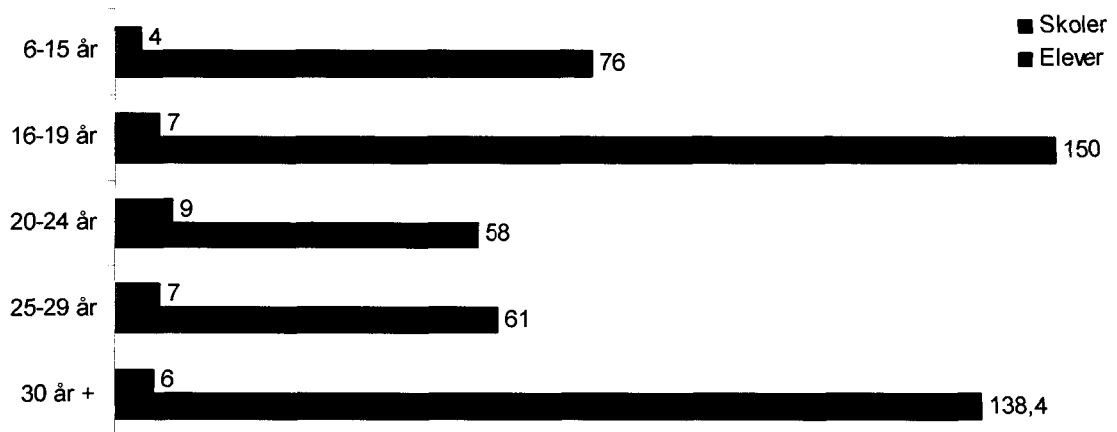
Sammensetningen av opplæringstilbudet gjenspeiler seg i **elevfordelingen**. Over 84 prosent av elevene i de særskilte skolene for funksjonshemmede går på det videregående nivået. Gjennomsnittlig antall elever på skolene er om lag 48. Krokeide videregående skole skiller seg ut som den klart største skolen med 144 elever, mens Soon Sjøskole skiller seg ut som den klart minste skolen med 15 elever.

¹ Noen av skolene har også andre elever.

² Antall elever referer her det antallet funksjonshemmede elever som skolen mottar statstilskudd for. Noen av skolene har også andre elever.

I Figur A har vi vist **aldersfordelingen** på elevene ved de særskilte skolene. På grunnskoletrinnene (trinn 1 til 10) er elevene mellom 6 og 15 år. Ettersom det er flest elever på ungdomsskoletrinnet (jf. tabell A), er de fleste av elevene mellom 12 og 15 år. På videregående trinn er det flest elever i aldersgruppen mellom 16 og 19 år og over 30 år. De fleste skolene har en klar overvekt av unge elever (16-19 år). Den nest største gruppen er de over 30 år. Det er primært Krokeide videregående skole som drar opp andelen elever over 30 år, med sine 109 elever over 30 år. Østerbo videregående skole har en stor andel av elever mellom 25 og 29 år. For de fleste andre skoler er det en gradvis reduksjon av antall elever med økende alder.

Figur A *Aldersfordeling på elever på videregående trinn.
Antall elever ved elevtellingen oktober 2007*

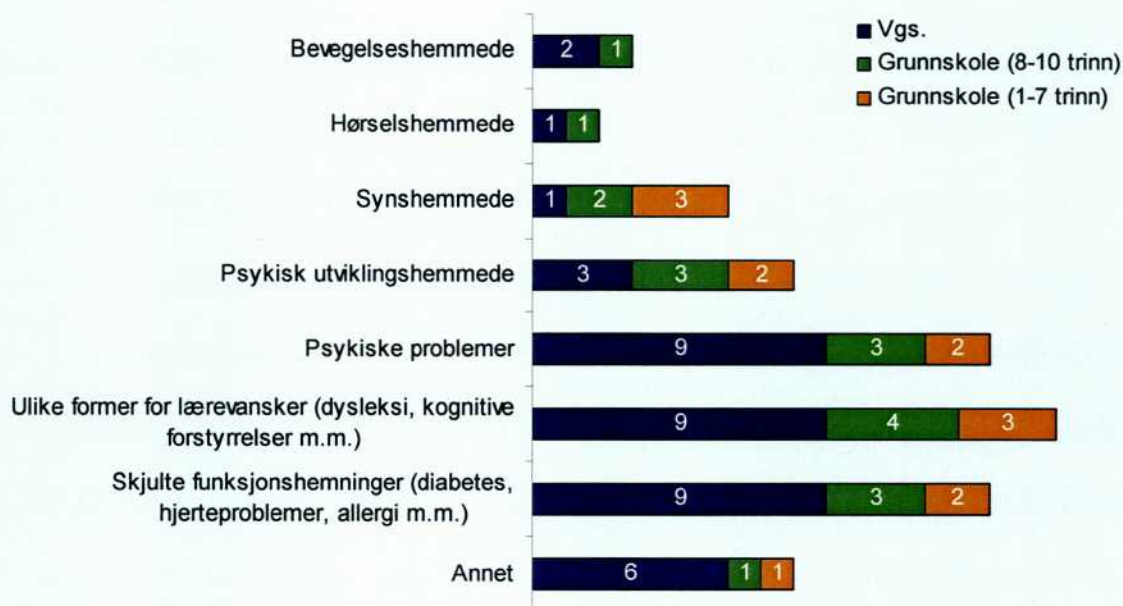

Kilde: De respektive skolene, spørreundersøkelse

Det er samlet sett en litt større andel **gutter** (56 prosent) enn **jenter** (44 prosent) ved skolene. Det er forholdsvis jevn spredning av gutter og jenter ved de fleste skoler, bortsett fra Østerbo videregående skole, som har en klar overvekt av gutter (80 prosent). Også Krokeide videregående skole har en tydelig overvekt gutter (66 prosent). Det samme gjelder Soon Sjøskole (68 prosent). Seiersborg videregående skole har en klar overvekt av jenter (68 prosent).

Elevene ved skolene har et bredt spekter av **funksjonshemminger**, jf. Figur B.

Figur B Funksjonshemminger ved skolene. Antall skoler som har oppgitt at de har elever med de ulike funksjonshemningene

Kilde: De respektive skolene, spørreundersøkelse

Undersøkelsen viser at

- de fleste skolene har elever med psykiske og sosiale funksjonshemminger. Dette er ulike former for psykiske funksjonshemminger eller problemer, ulike lærevansker som dysleksi eller kognitive forstyrrelser og skjulte funksjonshemminger som diabetes. Dette gjelder både på grunnskoletrinnene og på videregående skoletrinn.
- et lite antall av skolene har elever med fysiske funksjonshemminger, som bevegelsehemminger, hørsels- eller synshemminger.
- en del av skolene har elever med andre funksjonshemminger eller problemer som ADHD, epilepsi, adferdsvansker eller rusproblemer.

Ingen av skolene har klar overvekt av én type funksjonshemmede elever framfor andre, med unntak av Soon Sjøskole som primært har elever med ulike former for lærevansker. Alle skolene med ett unntak (Soon Sjøskole) oppgir at de fleste av elevene har to eller flere funksjonshemminger.

Inntaksbestemmelser og -praksis ved skolene

Praksisen for hvordan elever **søker** til skolene er relativt lik mellom skolene.

- Alle skoler har inntak på grunnlag av direkte søknader til skolen. Hop videregående skole oppgir også å ha inntak gjennom fylkeskommunens ordinære inntaksprosedyrer, og en spesiell avtale med fylkeskommunen. Østerbo videregående skole har en del samarbeid med Kriminalomsorgen for elever med åpen soning.
- De fleste skolene oppgir at elevene, foruten direkte søknader, også blir henvist til skolen. Det er ingen systematikk i hvilke skoler som får henvist elever fra hvilke instanser. De henvisende instansene er som oftest rehabiliteringstjenesten, utrednings- og behandlingssteder, spesialisthelsetjenesten innenfor rusbehandling og psykiatri, NAV, ungdomsskoler og barnevern.

Skolene har ulike praksis med hensyn til **tidspunkt for elevinntak**:

- Hoveddelen av skolene har inntak på bestemte tidspunkt i året, men det varierer hvor ofte hovedinntakene skjer:
 - Aglo videregående skole, Seiersborg videregående skole, Helsepedagogisk Steinerskole på Hedemarken og Helsepedagogisk Rudolf Steinerskole i Oslo har inntak én gang i året
 - Østerbo videregående skole har inntak to ganger i året. Det samme har Krokeide videregående skole (fra høsten 2008 er det imidlertid inntak fire ganger i året)
 - Soon Sjøskole har inntak tre ganger i året
 - Øvrebø videregående skole har inntak én gang i året – med mulighet for inntak også 1. november og 15. januar.
- Flere av disse skolene oppgir også at de er fleksible og tar inn elever underveis dersom situasjonen skulle tilsi det, for eksempel at det blir ledige plasser underveis i skoleåret (Aglo videregående skole, Øvrebø videregående skole, Seiersborg videregående skole) eller ved ”spesielle situasjoner” (Helsepedagogisk Rudolf Steinerskole i Oslo).
- Hop videregående skole og Steinerskolen på Skjold (helsepedagogisk avdeling) oppgir at de har kontinuerlig inntak av elever.

Skolene har også ulike **prioritering av elevene** ved inntak:

- Helsepedagogisk Rudolf Steinerskole i Oslo og Helsepedagogisk Steinerskole på Hedemarken har det enkleste regelverket: Søknader prioriteres etter dato på søknadene. Steinerskolen på Skjold (helsepedagogisk avdeling) gjør dette på videregående nivå, men på grunnskolenivå vurderer de elevene ut fra om de passer inn i gruppen aldersmessig, faglig og sosialt.
- Aglo videregående skole prioriterer søkere ut fra formelle kriterier som ungdomsrett, fullføringsrett, voksenrett og lignende, det vil si kriterier som ikke nødvendigvis tar hensyn til elevenes funksjonsmessige behov. Skolen vektlegger imidlertid også betydningen av elevgruppens sammensetning. Disse kriteriene legges også til grunn ved Seiersborg videregående skole, men skolen vektlegger i tillegg om søkeren har skriftlig støttet søknad, det vil si at fag- eller helsepersonell dokumenterer søkerens særskilte behov.
- Østerbo videregående skole har som primært formål å hjelpe rusmisbrukere til rehabilitering og tilbakeføring til samfunnet. Innenfor denne målgruppen prioriteres elevene ut fra faglige krav og krav knyttet til rusfrihet.
- For de andre skolene varierer inntaksreglementet fra skole til skole. Det mest vanlige er å prioritere elever med dokumentert særskilte behov av funksjonsmessig karakter (for eksempel Øvrebø videregående skole, Krokeide videregående skole og Soon Sjøskole).

Ved åtte av de ti skolene var søkermassen til skolen ved siste opptak større enn **skolens kapasitet**. De to skolene som ikke hadde større søkermasse enn kapasitet var Helsepedagogisk Rudolf Steinerskole i Oslo og Hop videregående skole.

Syv av de ti skolene har hatt situasjoner der de har **avvist elever** fordi de ville være for ressurskrevende å ha som elever. Det er ulike forklaringer på hvorfor skolene har måttet gjøre dette.

- To skoler (Aglo videregående skole og Øvrebø videregående skole) viser til at de får tilskudd for ”noe ressurskrevende” elever og ikke for ”særs ressurskrevende elever”.
- Flere skoler visert til at svært ressurskrevende elever er en utfordring med hensyn til å ha kvalifiserte lærere og tilstrekkelig med lærekrefter (i de tilfeller der forhold elev-lærer er nødt til være tilnærmet én til én).
- To skoler (Krokeide videregående skole og Steinerskolen på Skjold (helsepedagogisk avdeling)) trekker også fram rusproblemer som en egenskap ved søkere som de avviser fordi de ikke har kompetanse til å gi et godt tilbud til disse søkerne.

Skolenes opplæringstilbud og sluttkompetanse

Det er fire skoler som tilbyr **opplæring på grunnskolenivå**. Disse kan deles i to ulike grupper;

- Steinerskolene, som alle har et godkjent faglig pedagogisk alternativ med vekt på kunstneriske og praktiske fag på alle trinn
- Soon Sjøskole, som er en alternativ maritim ungdomsskole.

De skolene som tilbyr **opplæring på videregående nivå** har svært ulike opplæringstilbud, og det er vanskelig å kategorisere skolene med unntak av Steinerskolene.

- To av Steinerskolene oppgir å ikke ha bestemte studieretninger, men gir alle elever på alle trinn individuell opplæring med bruk av individuelle opplæringsplaner som oppdateres jevnlig. Steinerskolen på Skjold (helsepedagogisk avdeling) tilbyr derimot gruppeundervisning på syv spesifikke områder, selv om de bruker Steinerskolens læreplan. Helsepedagogisk Steinerskole på Hedemarken har i tillegg til skolen et praktisk orientert kurs på avdeling Grobunn, Helsepedagogisk Rudolf Steinerskole i Oslo oppgir at en del av deres elever i videregående skole får arbeidstrening i ulike bedrifter.
- De andre skolene tilbyr et bredt spekter av tilbud med én eller flere studieretninger på hvert trinn, primært videregående trinn 1 (Vg1) og videregående trinn 2 (Vg2). Eksempler på fagtilbud er bygg- og anleggsteknikk, restaurant og matfag, kokk og servitør, produksjons- og industriteknikk, design og håndverk, data og elektronikk, IKT, barne- og ungdomsarbeiderfag, helsearbeiderfag og frisørfag.

Skolene har ulike krav til elevene med hensyn til å avlegge **eksamen og fagprøver**. Skolene deler seg i tre like store grupper:

- Steinerskolene har ikke krav til at elevene går opp til eksamen/fagprøve. Steinerskolen på Skjold (helsepedagogisk avdeling) har imidlertid opplegg for at de elever som ønsker å ta eksamen som privatister får hjelp til det.
- Aglo videregående skole, Hop videregående skole og Seiersborg videregående skole oppgir at det ikke er et krav at alle avlegger eksamen/fagprøve. Hop illustrerer dette med at læreplanen er for vanskelig å komme gjennom for noen, og at disse elevene derfor har individuelle opplæringsplaner med deler av læreplanen. Østerbo har krav om at elevene avlegger eksamen for delkompetanse (kompetanse på lavere nivå).
- For de resterende skolene (Soon Sjøskole, Øvrebø videregående skole og Krokeide videregående skole) er eksamen/fagprøve obligatorisk.

Skolene der elevene går opp til eksamen/fagprøven har gjennomgående høy prosentandel med elever som består. De fleste oppgir at over 80 prosent av de som går opp til eksamen/fagprøve består. Dette gjelder uavhengig av hvilket skoletrinn elevene går på.

Oppnådd **sluttkompetanse** for elever som ikke går opp til eksamen eller fagprøve varierer.

- På Steinerskolene der elevene ikke avlegger eksamen står den individuelle opplæringen i fokus. Elevenes innsats og faglige nivå blir individuelt dokumentert.
- En del av de andre skolene har tilsvarende løsninger for å dokumentere kompetanse for de elevene som ikke avlegger eksamen/fagprøve. Det er vanlig med kompetansebevis for et oppnådd lavere kompetansenivå. Oppnådd lavere kompetansenivå er som oftest planlagt, for eksempel ved at en elev ikke tar de fagene som man tror eleven vil ha særlige problemer med å mestre. Seiersborg videregående skole sier blant annet at skolen har som mål for elevene å fullføre skoleåret og bestå til eksamen, men at der det ikke er realistisk, kan man bli enige om kompetanse på lavere nivå.

Fullføring av skolegang

Så godt som alle skolene oppgir at en høy andel av elevene **fullfører** det påbegynte skoleåret ved den aktuelle skolen. En tilsvarende høy andel av elevene fullfører også sin grunnutdanning eller videregående utdanning ved den skolen de har begynt på. Dette betyr at når elevene først begynner på den aktuelle skolen, så fullfører de som oftest utdanningsløpet ved den samme skolen.

Behandlingstilbud ved skolene

Skolenes **behandlingstilbud** til elevene varierer. Vi kan dele skolene i tre kategorier:

- Krokeide videregående skole har et bredt, medisinsk behandlingstilbud til elevene. Skolen har for det første en stor andel elever med muskel- og skjelettsykdommer, og dessuten 13 elever som er tatt inn under legemiddelassistert rehabilitering (subutex og metadon).
- Steinerskolene har alle sine opplegg med øvelser som gjennomføres i et helsefremmende perspektiv. For eksempel tilbyr de behandling i form av stimulering av sansemotorikk, øvelser i oppvarmet basseng, musikkterapi, fysioterapi og helseurytmi (bevegelsesterapi). De har også et bredt samarbeid med andre helse- og habiliteringstjenester.
- De andre skolene svarer at de ikke tilbyr noen form for helsemessig behandling til elevene, utover vanlig oppfølging av elevene og samarbeid med ulike støttetiltak.

Skolenes vurderinger av skoletilbudet og statstilskuddet

I spørreundersøkelsen til skolene har vi bedt skolene om å **vurdere sitt eget tilbud** til elevene. Vurderingen er gjort ved at skolene har tatt stilling til noen påstander om ulike sider av skolens tilbud ved å si seg helt enig, delvis enig, delvis uenig eller helt uenig i påstandene. I Figur C har vi vist skolenes vurderinger.

Figur C Skolenes vurdering av sitt eget skoletilbud. Antall skoler

Kilde: De respektive skolene, spørreundersøkelse

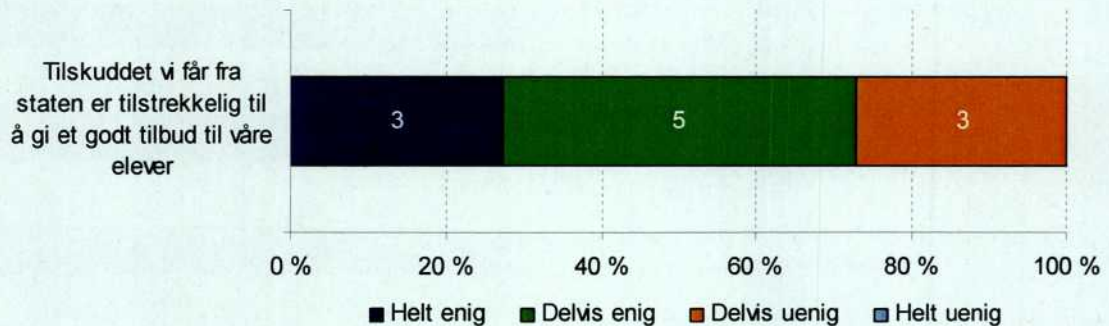
Undersøkelsen viser at:

- Alle skolene mener at de gir elevene ved skolen et godt opplæringstilbud.
- Alle skolene mener at de gir elevene ved skolen en hverdag med trivselskapende aktiviteter. Med trivselskapende aktiviteter menes lek og moro, klasseseturer, ekskursionsjoner m.m.
- Skolene er imidlertid i mindre grad fornøyde med sine lokaler og lokaliteter gitt elevenes funksjonshemminger.
 - Over halvparten av skolene mener de tilbyr tilrettelagte lokaler og lokaliteter (Soon Sjøskole, Seiersborg videregående skole, Øvrebø videregående skole, Østerbø videregående skole, Krokeide videregående skole og Hop videregående skole)
 - Tre av ni skoler er bare delvis enig i at skolens lokaler og lokaliteter er godt tilpasset elevenes behov (Aglo videregående skole, Helsepedagogisk Steinerskole på Hedemarken og Steinerskolen på Skjold (helsepedagogisk avdeling))
 - Én skole (Helsepedagogisk Rudolf Steinerskole i Oslo) er delvis uenig i at skolen har gode lokaler.
- Det er kun én skole (Krokeide videregående skole) som er helt enig i at de gir elevene ved skolen et godt helsemessig behandlingstilbud (til de som har særskilte behov). De tre Steinerskolene sier seg delvis enig i påstanden. Alle andre skoler er helt uenige i påstanden, med henvisning til at skolene selv ikke tilbyr behandling.

De særskilte skolene for funksjonshemmede mottar et statstilskudd etter en normalsats per elev per år. Tre av skolene oppgir at de har andre finansieringskilder enn statstilskuddet (Aglo videregående skole, Seiersborg videregående skole og Øvrebø videregående skole). Dette er primært støtte fra eierorganisasjon, tilskudd fra fylkeskommunen og inntekter fra produkter som blir produsert i forbindelse med undervisningen.

I undersøkelsen ble skolene bedt om å **vurdere statstilskuddet** i forhold til det samlede tilbudet skolen gir, og hva skolene eventuelt ville ha benyttet et økt statstilskudd til. I Figur D har vi vist skolenes vurderinger.

Figur D Skolenes vurdering av statstilskuddet. Antall skoler

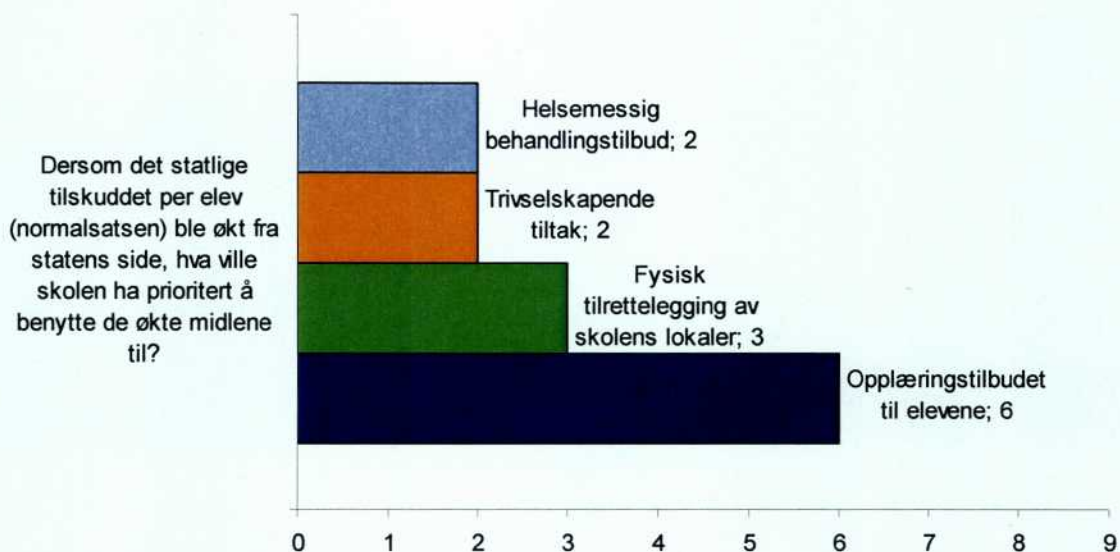
Kilde: De respektive skolene, spørreundersøkelse

Undersøkelsen viser:

- Tre skoler er helt enige i at tilskuddet fra staten er tilstrekkelig (Soon Sjøskole, Krokeide videregående skole og Steinerskolen på Skjold (helsepedagogisk avdeling)).
 - For Steinerskolen på Skjold gjelder imidlertid dette kun for det videregående skoletilbudet. For elevene deres på grunnskolen, er skolen *delvis uenig* i at tilskuddet er tilstrekkelig. Dette begrunnes med at man ikke kan avvise elever på grunn av ressursmangel på grunnskolenivå, og at det derfor vil være elever som krever mer enn hva skolen kan dekke, særlig med tanke på et helsemessig behandlingstilbud.
- Fem skoler er delvis enig i at tilskuddet er tilstrekkelig. Dette er Hop videregående skole, Øvrebø videregående skole, Østerbo videregående skole samt Steinerskolene på Hedemarken og i Oslo.
- Tre skoler er delvis uenig i at tilskuddet fra staten er tilstrekkelig (Aglo videregående skole og Seiersborg videregående skole i tillegg til Steinerskolen på Skjold (helsepedagogisk avdeling), jf. over).
 - Aglo videregående skole mener at økte ressurser ville gi mulighet til å tilby undervisning også for elever med større behov.
 - Seiersborg videregående skole mener at tilskuddet ikke er nok til å gi et godt tilbud for de elever som trenger spesialundervisning utover tilskuddsrammen. At tilskuddet ikke er stort nok med tanke på særlig ressurskrevende elever er en påstand flere skoler nevner.
- Ingen skoler er helt uenig i at tilskuddet er tilstrekkelig.

I Figur E har vi vist hva skolene vil **benytte et eventuelt økt statstilskudd** til dersom dette er aktuelt.

Figur E Bruk av eventuelt økt statstilskudd. Antall skoler

Note: Skolene kunne gi mer enn ett svar

Kilde: De respektive skolene, spørreundersøkelse

Skolene kunne her gi mer enn et svar. Bare én skole (Helsepedagogisk Rudolf Steinerskole i Oslo) har gjort dette. Denne skolen ville prioritert å benytte eventuelle økte midler til å bedre alle tilbudene.

- Seks skoler ville ha prioritert økte midler til å bedre opplæringstilbudet (Hop videregående skole, Krokeide videregående skole, Seiersborg videregående skole, Østerbo videregående skole, Øvrebø videregående skole og Helsepedagogisk Rudolf Steinerskole i Oslo).
- Tre skoler ville ha prioritert å bedre skolenes fysiske tilrettelegging for elevene (Aglo videregående skole, Helsepedagogisk Rudolf Steinerskole i Oslo og Helsepedagogisk Steinerskole på Hedemarken). Steinerskolene har begge påpekt at det er lite rom for nybygg eller investeringer. Aglo videregående skole mener det er en utfordring å følge dagens krav til gode undervisningslokaler med dagens nivå på statstilskuddet. En bedring av undervisningslokalene vil etter skolenes vurdering styrke opplæringstilbudene.
- To skoler ville prioritert økte midler til trivselskapende aktiviteter (Soon Sjøskole og Helsepedagogisk Rudolf Steinerskole i Oslo).
- To skoler (Helsepedagogisk Rudolf Steinerskole i Oslo og Steinerskolen på Skjold (helsepedagogisk avdeling) ville ha prioritert økte midler til helsemessige formål. Dette kan muligens ses i lys av at skolen må avvise søkere med rusproblemer, da de ikke har kompetanse til å ta inn disse søkerne på skolen, og at skolen mener tilskuddet på grunnskolenivå ikke er tilstrekkelig til å tilby elevene et helsemessig behandlingstilbud.
- To av skolene (Helsepedagogisk Steinerskole på Hedemarken og Helsepedagogisk Rudolf Steinerskole i Oslo) sier at de ansatte ved skolene har lavere lønninger enn de ansatte i offentlige skoler. De to skolene ville derfor også ha vurdert å øke lønningene ved et eventuelt økt statstilskudd.

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

De finnes ti særskilte skoler for funksjonshemmede (én grunnskole, seks videregående skoler og tre kombinerte grunn- og videregående skoler). Alle skolene er godkjent og driver etter lov av 4. juli 2003 nr. 84 om private skoler med rett til statstilskudd (privat-skoleloven). Skolene får dekket alle driftsutgifter ved statstilskudd etter en normalsats per elev per skoleår.

Kunnskapsdepartementet skal foreta en vurdering av flere forhold knyttet til disse skolene. I denne forbindelse har departementet behov for et bedre kunnskapsgrunnlag. Econ Pöyry har på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet gjennomført en spørreundersøkelse rettet mot disse skolene.

1.2 De særskilte skolene for funksjonshemmede

De ti skolene som omfattes av spørreundersøkelsen er:

- Grunnskoler (ungdomstrinnet)
 - Soon Sjøskole, Akershus (eier: stiftelsen Soon Sjøskole).
- Videregående skoler
 - Aglo videregående skole, Nord-Trøndelag (eier: RUSfri Kristenfolkets edringsråd).
 - Hop videregående skole, Hordaland (eier: Blåkors).
 - Hopen videregående skole, Sogn og Fjordane (eier: Pinsevennenes Evangeliesenter).
 - Krokeidesenteret, Hordaland (eier: Landsforeningen for Hjerter- og lungesyke).
 - Seiersborg videregående skole, Østfold (eier: Blåkors).
 - Øvrebø videregående skole, Vest-Agder (eier: Blåkors).
- Både grunnskole og videregående skole
 - Helsepedagogisk Rudolf Steinerskole i Oslo.
 - Helsepedagogisk Steinerskole på Hedmarken.
 - Steinerskolen på Skjold – Helsepedagogisk avdeling, Hordaland.

1.3 Oppdraget

Oppdraget har bestått i å gjennomføre en spørreundersøkelse rettet mot de ti skolene. Spørsmålene som skulle besvares i undersøkelsen har vært:

1. Hvordan er elevmassen ved skolen sammensatt?
 - a. Antall elever
 - b. Alder
 - c. Kjønn
 - d. Eventuelt type funksjonshemming

2. Hvilke inntaksbestemmelser/-praksis har skolen?
3. Hvilke opplæringstilbud gis ved skolen, og hvilken sluttkompetanse får elevene etter fullført skolegang?
4. Hvor stor andel av de elever som påbegynner skolegang ved skolen fullfører?
5. Tilbys noen form for behandling til elevene ved skolen, og i så fall hva slags?
6. Vurderer skolen det slik at statstilskuddet er tilstrekkelig til å gi et godt undervisningstilbud?

1.4 Metode

Utforming av spørreskjema

Vi har utformet et spørreskjema med utgangspunkt i spørsmålene som er beskrevet i avsnitt 1.3. For å bidra til at svarene fra skolene kan systemiseres etter de samme parametrene, har vi utformet standardiserte svaralternativer der dette har vært hensiktsmessig. Skolene har hatt mulighet for å gi utfyllende kommentarer. Se vedlegg 1 til denne rapporten for kopi av spørreskjemaet.

Kontakt med skolene

På bakgrunn av Kunnskapsdepartementets liste over skolene etablerte vi kontakt med rektor/administrasjonssjef. Spørreskjemaet ble sendt til respondentene på elektronisk form. Respondentene kunne velge om de ville svare elektronisk eller på papirform.

Kunnskapsdepartementet oppfordret skolene til å svare på undersøkelsen i brev av 3. juli 2008. Spørreskjemaet ble sendt ut i midten av juli 2008. På grunn av ferieavvikling ble fristen satt til 13. august. Vi har hatt løpende oppfølging av skolene for å få inn svar på undersøkelsen.

Alle ti skolene har svart på undersøkelsen.

Utforming av rapport

Vi har valgt å presentere resultatene av spørreundersøkelsen per skole, jf. kapittel 2 i denne rapporten. I sammendraget er det gitt en fyldig samstilling av resultatene på tvers av skolene.

2 Resultater fra spørreundersøkelsen

2.1 Soon Sjøskole

Soon Sjøskole ligger i Son i Vestby kommune i Akershus. Skolen eies av stiftelsen Soon Sjøskole, og hadde sitt første driftsår i 1988. Skolen tilbyr alternativ opplæring i maritime fag.

2.1.1 Elevmassen ved skolene

Soon Sjøskole tilbyr opplæring på grunnskolenivå, nærmere bestemt ungdomstrinnet fra 8 til 10 klasse. Elevene ved skolen er dermed i hovedsak mellom 14 og 16 år.

Skolen hadde 15 elever i skoleåret 2007/2008. To tredeler av elevene (10 elever) var gutter, en tredel av elevene (5 elever) var jenter ved elevtellingen i oktober 2007.

Elevene ved skolen har primært sosiale funksjonshemminger som psykiske problemer samt ulike former for lærevansker, som dysleksi, kognitive forstyrrelser og lignende. Skolen har også elever som har Asbergers syndrom. Det er få av elevene som er multi-funksjonshemmede, det vil si har to eller flere av de nevnte problemsområdene.

2.1.2 Inntaksbestemmelser

Elevene ved skolen tas inn tre ganger per år. Opptaket skjer på grunnlag av direkte søknad til skolen. Det hender at elevene henvises til skolen, blant annet fra andre ungdomsskoler og fra barnevernet.

Skolens inntaksreglement ligger til grunn for opptaket. Skolen er åpen for elever fra hele landet. Følgende kriterier legges til grunn ved inntak (i prioritert rekkefølge):

- Den er åpen for alle som fyller vilkårene for inntak i offentlige skoler
- Nye søkere har fortrinnsrett til plass
- Elever med særskilt opplæringsbehov har fortrinnsrett, for eksempel elever med ulike diagnoser
- Søsken til elever som har plass gir fortrinn
- Elever i 10. klasse har fortrinnsrett
- Geografisk tilhørighet gir fortrinn

Ved siste opptak var søkemassen større enn skolens kapasitet. Skolen har ikke eksempler på at de har avvist elever på grunnlag at elevene er særskilt ressurskrevende for skolen.

2.1.3 Opplæringstilbud og sluttkompetanse

Skolen tilbyr som nevnt over, alternativ opplæring i maritime fag og er en ungdomsskole. Det er i utgangspunktet et krav at elevene ved skolen avlegger ordinær grunnskoleeksamen. Om lag 80 prosent av elevene som gikk opp til grunnskoleeksamen våren 2008 bestod. De elevene som ikke avlegger eksamen/fagprøve får en skriftlig vurdering. De siste åtte årene er det kun to elever som har vært fritatt for eksamen.

2.1.4 Grad av fullføring av skolegang

Skolen oppgir at alle elevene som påbegynner skoleåret ved Soon Sjøskole fullfører dette skoleåret. Elevene som begynner på skolen fullfører også i stor grad hele skolegangen, det vil si går ut 10. klasse.

2.1.5 Behandlingstilbud ved skolene

Skolen tilbyr ikke et særskilt behandlingsopplegg for elevene ved skolen.

2.1.6 Vurdering av statstilskudd

De særskilte skolene for funksjonshemmede mottar et statstilskudd etter en normalsats per elev per år. Soon Sjøskole mottok om lag 3,6 millioner kroner i statstilskudd i 2007.³ Soon Sjøskole mottar ikke ressurser fra andre kilder utover statstilskuddet.

I spørreundersøkelsen til skolene har vi bedt skolene om å vurdere sitt eget tilbud til elevene. Vurderingen er gjort ved at skolene har tatt stilling til noen påstander om ulike sider av skolens tilbud ved å si seg helt enig, delvis enig, delvis uenig eller helt uenig i påstandene. Deretter har vi bedt skolene om å vurdere statstilskuddet i forhold til det tilbudet skolen gir, og hva skolene eventuelt ville ha benyttet et økt statstilskudd til.

I Tabell 2.1 har vi vist hvordan Soon Sjøskole vurderer sitt eget skoletilbud.

Tabell 2.1 Vurdering av tilbudet ved skolen

Påstand	Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig
Vi gir elevene ved vår skole et godt opplæringstilbud	√			
Vi gir elevene ved vår skole lokaler og lokaliteter som er fysisk tilrettelagt for elevenes funksjonshemninger	√			
Vi gir elevene ved vår skole en hverdag med trivselskapende aktiviteter (lek og moro, klasseseturer, ekskursjoner m.m.)	√			
Vi gir elevene ved vår skole et godt helsemessig behandlingstilbud (til de som har særskilte behov)	Har ikke tilbud			

Kilde: Soon Sjøskole, spørreundersøkelse

Som vi ser av tabellen er skolen godt fornøyd med det tilbudet skolen gir sine elever, både opplæringmessig, når det gjelder fysisk tilrettelegging og når det gjelder trivselskapende aktiviteter. Skolen har ikke et eget behandlingstilbud til elevene, og det er derfor ikke vurdert.

I Tabell 2.2 har vi vist hvordan Soon Sjøskole vurderer statstilskuddet.

³ Kilde: Utdanningsdirektoratet, Statstilskudd våren 2007 og Statstilskudd høsten 2007 for frittstående/private skoler for funksjonshemmede.

Tabell 2.2 *Vurdering av statstilskuddet*

Påstand	Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig
Tilskuddet fra staten er tilstrekkelig til å gi et godt tilbud til våre elever	√			

Kilde: Soon Sjøskole, spørreundersøkelse

Skolen mener at statstilskuddet de mottar for drift av skolen er tilstrekkelig til å gi et godt samlet tilbud til elevene. Dersom det statlige tilskuddet per elev skulle økes fra statens side ville skolen ha prioritert å benytte de økte midlene til trivselskapende tiltak for elevene.

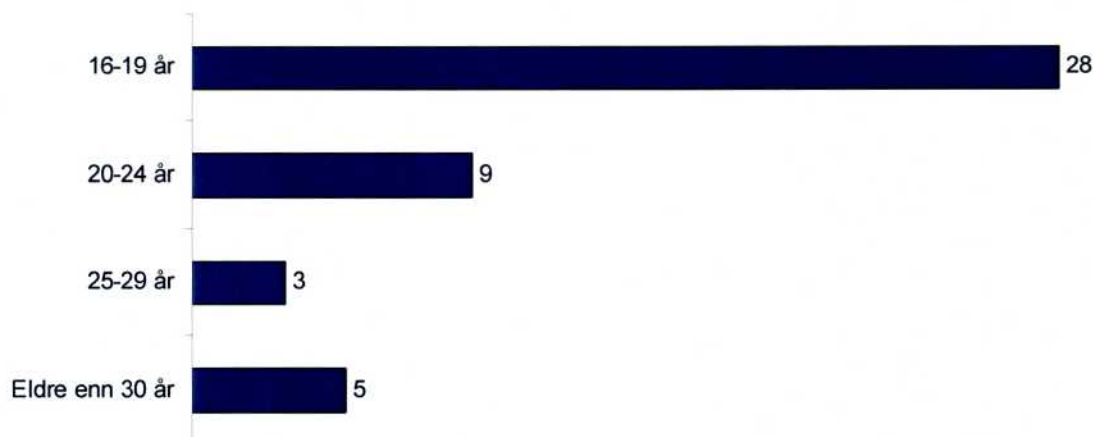
2.2 **Aglo videregående skole**

Aglo videregående skole ligger i Skatval i Stjørdal kommune i Nord-Trøndelag. Skolen ble formelt godkjent fra august 1985, men hadde da drevet opplæringstilbud siden omkring 1965, under navnet "Yrkeskursene på Skatval". Aglo opplæringscenter, hvor skolen inngår, er en avdeling under organisasjonen Rusfri Kristenfolkets Edruskapsråd, en ideell paraplyorganisasjon for 31 kristne organisasjoner og kirkesamfunn. I tillegg til videregående opplæring driver Aglo barnehage, et familiesenter med heldøgntilbud for foreldre og barn, arbeidstreningstilbud, og grunnskole i samarbeid med Stjørdal kommune.

2.2.1 **Elevmassen ved skolene**

Aglo videregående skole har godkjenning både for funksjonshemmede og ordinære elever. Skolen hadde 115 ordinære og 45 funksjonshemmede elever i skoleåret 2007/2008.⁴ Omtalen i denne rapporten gjelder de 45 elevene med funksjonshemninger. I Figur 2.1 har vi vist aldersfordelingen på elevene ved skolen ved elevtellingen i oktober 2007.

Figur 2.1 *Aldersfordeling på elevene ved elevtellingen i oktober 2007.*
Antall elever

Kilde: Aglo videregående skole, spørreundersøkelse

⁴ Blant de ordinære er det en stor andel som kunne vært definert som funksjonshemmede. Blandingen av ordinære og funksjonshemmede elever gir skolen mulighet til å unngå stigmatisering av gruppen funksjonshemmede.

Som vi ser av figuren er alderen på elevene ved skolen fra 16 år og oppover. Den største andelen av elevene (over 60 prosent) er mellom 16 og 19 år.

Om lag 40 prosent av elevene var gutter (18 elever), 60 prosent var jenter (27 elever).

Skolens elever har ulike former for funksjonshemninger, både fysiske, psykiske og sosiale funksjonshemninger. I skoleåret 2007/2008 hadde skolen elever som var bevegelseshemmede og hørselshemmede, elever med psykiske problemer og ulike former for lærevansker som for eksempel dysleksi. Videre hadde skolen elever med skjulte funksjonshemninger som diabetes, hjerteproblemer og lignende. Skolen hadde også elever med ulike former for adferdsproblemer (sosiale og emosjonelle vansker og ADHD) samt rusproblemer. De vanligste problemområdene var psykiske problemer, ulike former for lærevansker og adferdsproblematikk. De fleste av elevene har sammensatte funksjonshemninger, det vil si at de har to eller flere funksjonshemninger.

2.2.2 Inntaksbestemmelser

Inntaket av elever til skolen skjer primært én gang i året. Elevinntak forekommer imidlertid også underveis i skoleåret. Dette skjer når noen av elevene slutter og det blir ledig plass på skolen.

Inntaket skjer på ulike måter, enten på grunnlag av direkte søknad til skolen, gjennom spesiell avtale med fylkeskommunen eller gjennom henvisning fra andre instanser. Skolen konsentrerer opptaket omkring søkere som har Aglo videregående skole som førsteprioritet i sin søknad. Skolen har stor søkermasse, og har sjelden plass til elever som ikke har Aglo som førstevalg i sin søknad. Skolen gjennomfører inntaket i nært samarbeid med fylkeskommunen. Fylkeskommunen ber i enkelte tilfeller om plass for spesielle elever, og tilbud til andre søkere kan også gis etter samråd med fylkeskommunen.

Svært mange av skolens søkere til videregående trinn 1 (jf. under) blir henvist fra grunnskolen i de nærmeste kommunene via sosiallærer/spesped.koordinator/rådgiver. De instansene som henviser flest elever til videregående skole er psykiatrihelsetjenesten og barneverntjenesten i tillegg til NAV (elever over vanlig utdanningsalder som er under yrkesrettet attføring).

Skolen har hele landet som inntaksområde. Ved inntaket av elever legges det vekt på:

- Søkere med ungdomsrett (Lovfestet rett for ungdom): Ungdom som har fullført grunnskolen eller tilsvarende opplæring, har lovfestet rett til tre års videregående opplæring. Det er knyttet noen restriksjoner til retten.
- Søkere med fullføringsrett: Voksne som er tatt inn til videregående opplæring, har rett til å fullføre opplæringsløpet. Dette gjelder uansett om du har voksenrett (jf. under) eller ikke.
- Søkere med voksenrett (Lovfestet rett): Personer som er født før 1. januar 1978, og har fullført grunnskolen eller tilsvarende, men ikke fullført videregående opplæring, har etter søknad rett til videregående opplæring.
- Sammensetning av elevgruppen

Til hjelp i avklaringen med prioriteringen legges søkerens dokumentasjon og eventuelt samtale med søkeren til grunn.

Søkermassen var større enn skolens kapasitet ved siste inntak.

Skolen har eksempler på at de har måttet avvise søkere fordi den enkelte søker eller gruppen blir for ressurskrevende.⁵

2.2.3 Opplæringstilbud og sluttkompetanse

Skolen har i hovedsak kompetanse på arbeid med sosialt funksjonshemmede elever, mange med tidligere rusproblemer. Skolen har ikke spesialisert seg på arbeid med psykisk utviklingshemmede, og heller ikke fysisk funksjonshemmede, men skolen er tilrettelagt for å ta inn elever med de fleste typer fysisk funksjonshemminger.

Skolen tilbyr opplæring på videregående trinn 1 (Vg1) og trinn 2 (Vg2) samt videregående kurs 2 (VK2).⁶ Følgende opplæringstilbud gis på de ulike trinnene:

- Videregående trinn 1 (Vg1):
 - bygg- og anleggsteknikk
 - design og håndverk
 - helse- og sosialfag
 - teknikk og industriell produksjon
- Videregående trinn 2 (Vg2):
 - aktivitør
 - barne- og ungdomsarbeiderfag
 - design og tekstil
 - frisørfag
 - helsearbeiderfag
 - produksjons- og industrideknikk
- Videregående kurs 2 (VK2):
 - påbygging til generell studiekompetanse
 - hjelpepleier

Det er i utgangspunktet ikke et krav at alle elevene ved skolen skal avlegge eksamen/fagprøve. Våren 2008 bestod

- 92 prosent av elevene som gikk opp til eksamen/fagprøve i videregående trinn 1
- 92 prosent av elevene som gikk opp til eksamen/fagprøve i videregående trinn 2
- 100 prosent av elevene som gikk opp til eksamen/fagprøve i videregående kurs 2

De som ikke avlegger eksamen/fagprøve oppnår kompetanse på et lavere nivå. Kompetanse på lavere nivå betyr at det allerede er planlagt fra elevene begynner på skolen, at de ikke skal gå mot full kompetanse i alle fag. Dette gjøres for eksempel hvis

⁵ Skolen har søkt departementet om godkjenning for "særs ressurskrevende" elever for noen år tilbake, men har ikke fått svar på denne søknaden. Skolen får ikke ekstra statstilskudd for denne typen elever.

⁶ Etter Reform 94 i skolen ble betegnelsene grunnkurs (GK), videregående kurs 1 (VK1) og videregående kurs 2 (VK2) benyttet som betegnelse på opplæringstilbudet i videregående skoler. Etter Kunnskapsløftet benyttes betegnelsene videregående trinn 1, 2 og 3 (henholdsvis Vg1, Vg2 og Vg3). Betegnelsene tilsvarer de tidligere GK, VK1 og VK2. Betegnelsen VK2 benyttes fortsatt og tilsvarer Vg3.

en elev som kommer rett fra grunnskolen, og har fått spesialundervisning der. Eller det gjøres etter råd fra PP-tjenesten og skolen om å ikke ha alle fag eller alle mål i alle fag som sluttkompetanse. Videre plan for elevene ved skolen er da som oftest lærekandidat. En lærekandidat er en som har inngått en opplæringskontrakt med sikte på en mindre omfattende prøve enn fag- eller svenneprøve. Etter endt opplæring vil lærekandidaten får utstedt et kompetansebevis. Arbeidsmålet blir ofte assistent til fagarbeideren, eller tilrettelagt arbeid gjennom NAV.

2.2.4 Grad av fullføring av skolegang

Skolen oppgir at i underkant av 80 prosent av elevene som påbegynner skoleåret ved Aglo videregående skole fullfører dette året. Mellom 61 og 80 prosent av elevene som begynner ved skolen fullfører også hele sin videregående utdanning ved skolen.

2.2.5 Behandlingstilbud ved skolene

Skolen har ikke et eget behandlingstilbud til elevene.

Skolen har imidlertid svært omfattende oppfølging av elevene gjennom samtaler med kontaktlærere, rådgivere og skolehelsetjenesten og PP-tjenesten. I tillegg har skolen et utstrakt samarbeid med helsetjenesten og barnevernet i elevenes hjemkommuner, med psykiatritjenesten tilknyttet sykehusene, og med NAV.

For svært mange av elevene gjennomføres det jevnlig oppfølgingsmøter på skolen. På disse møtene deltar de samarbeidende instansene, behandlere og eleven selv sammen med rådgiver og kontaktlærer fra skolen.

2.2.6 Vurdering av statstilskudd

De særskilte skolene for funksjonshemmede mottar et statstilskudd etter en normalsats per elev per år. Aglo videregående skole mottok om lag 11 millioner kroner i statstilskudd for 2007.⁷ Skolen får i tillegg til statstilskuddet midler fra fylkeskommunen og eierorganisasjonen. Midlene fra fylkeskommunen er midler til spesialundervisning til enkeltelever. Midlene fra eierorganisasjon går til å subsidiere husleie.

I spørreundersøkelsen til skolene har vi bedt skolene om å vurdere sitt eget tilbud til elevene. Vurderingen er gjort ved at skolene har tatt stilling til noen påstander om skolens tilbud ved å si seg helt enig, delvis enig, delvis uenig eller helt uenig i påstandene. Deretter har vi bedt skolene om å vurdere statstilskuddet i forhold til det tilbudet skolen gir, og hva skolene eventuelt ville ha benyttet et økt tilskudd til.

I Tabell 2.3 har vi vist hvordan Aglo videregående skole vurderer sitt eget skoletilbud.

⁷ Jf. fotnote 1.

Tabell 2.3 *Vurdering av tilbudet ved skolen*

Påstand	Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig
Vi gir elevene ved vår skole et godt opplæringstilbud	√			
Vi gir elevene ved vår skole lokaler og lokaliteter som er fysisk tilrettelagt for elevenes funksjonshemminger		√		
Vi gir elevene ved vår skole en hverdag med trivselskapende aktiviteter (lek og moro, klassesur, ekskursjoner m.m.)	√			
Vi gir elevene ved vår skole et godt helsemessig behandlingstilbud (til de som har særskilte behov)				√

Kilde: Aglo videregående skole, spørreundersøkelse

Som vi ser av tabellen er skolen godt fornøyd med det tilbudet skolen gir sine elever, opplæringsmessig, når det gjelder tilbudet av trivselskapende aktiviteter og delvis også når det gjelder skolens lokaler og lokaliteter. Når det gjelder et helsemessig behandlingstilbud til elevene mener skolen at tilbudet ikke er godt nok.

I Tabell 2.4 har vi vist hvordan Aglo videregående skole vurderer statstilskuddet.

Tabell 2.4 *Vurdering av statstilskuddet*

Påstand	Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig
Tilskuddet fra staten er tilstrekkelig til å gi et godt tilbud til våre elever			√	

Kilde: Aglo videregående skole, spørreundersøkelse

Skolen er delvis uenig i at statstilskuddet de mottar for drift av skolen er tilstrekkelig til å gi et godt tilbud til elevene. Hovedårsaken til dette er at skolen ikke kan tilby et større behandlingstilbud enn det er beskrevet i avsnitt 2.2.5 over. I tillegg oppfatter skolen det som en utfordring å følge dagens krav til gode undervisningslokaler med dagens nivå på statstilskuddet. En bedring av undervisningslokalene vil etter skolens vurdering styrke opplæringstilbudene.

Som vi har beskrevet tidligere hender det at skolen må avvise elever av ressursmessige årsaker. Skolen sier at de ikke kan ta inn alle søkerne (som blant annet PP-tjenesten anbefaler), uten å få ekstra økonomisk støtte (fra fylkeskommunen) til spesialundervisning for enkeltelever. Skolen forsøker imidlertid å tilpasse inntaket av elever til det gjeldende støttenivået.

Dersom det statlige tilskuddet per elev skulle økes fra statens side, ville skolen ha prioritert å benytte de økte midlene til å bedre den fysiske tilretteleggingen av skolens lokaler. Skolen mener også at økte ressurser gjennom statstilskudd, kan gi skolen mulighet til å tilby undervisning for elever med større behov. Skolen har flere søkere enn det er plasser, og mener generelt at det er behov for å utvide tilbudet til funksjonshemmede elever.

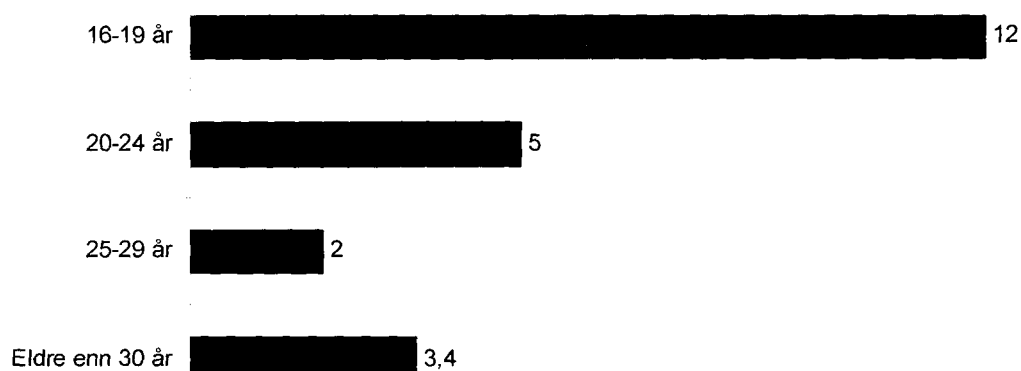
2.3 Hop videregående skole

Hop videregående skole ligger i Ask i Askøy kommune i Hordaland. Skolen er eid av Blå Kors Norge, som også driver andre rusmiddelforetak på ulike nivå. Skolens første driftsår var i 1966.

2.3.1 Elevmassen ved skolene

Hop videregående skole hadde 22,4⁸ elever i skoleåret 2007/2008. I Figur 2.2 har vi vist aldersfordelingen på elevene ved skolen ved elevtellingen i oktober 2007.

Figur 2.2 Aldersfordeling på elevene ved elevtellingen i oktober 2007.
Antall elever

Note: En deltids elev registreres som andel av en heltids elev, derfor 3,4 elever.

Kilde: Hop videregående skole, spørreundersøkelse

Som vi ser av figuren er alderen på elevene ved skolen fra 16 år og oppover. Den største andelen av elevene (om lag 55 prosent) er mellom 16 og 19 år.

Om lag 60 prosent av elevene var gutter (13,4 elever), 40 prosent var jenter (9 elever).

Skolens elever har ulike former for funksjonshemninger, primært sosiale funksjonshemninger. I skoleåret 2007/2008 hadde skolen elever som hadde psykiske problemer, ulike former for lærevansker som for eksempel dysleksi og skjulte funksjonshemninger som diabetes, hjerteproblemer og lignende. Skolen hadde også elever med ulike former for adferdsproblemer (sosiale og emosjonelle vansker og ADHD) samt rusproblemer. Alle problemområdene var like vanlige blant elevene. De fleste av elevene har sammensatte funksjonshemninger, det vil si to eller flere funksjonshemninger.

2.3.2 Inntaksbestemmelser

Elevinntaket ved skolen skjer kontinuerlig gjennom skoleåret. Inntaket skjer på ulike måter, enten på grunnlag av direkte søknad til skolen, gjennom fylkeskommunens ordinære inntaksprosedyrer, gjennom spesiell avtale med fylkeskommunen og/eller gjennom henvisning fra andre instanser. Henvisningene kommer blant annet fra PP-

⁸ Deltids elev registreres som andel av en heltids elev, derfor 3,4 elever.

tjenesten, sosiallærer/spes.ped.koordinator i ungdomsskoler eller offentlige videregående skoler, NAV og spesialisthelsetjenesten innenfor rusbehandling.

Skolen er åpen for alle som fyller vilkårene for opptak i tilsvarende offentlig skole. Skolen har hele landet som inntaksområde. Søkermassen var ikke større enn skolens kapasitet ved siste inntak.

Skolen har ikke eksempler på at de har måttet avvise elever på grunnlag av at elevene vil være for ressurskrevende for skolen.

2.3.3 Opplæringstilbud og sluttkompetanse

Skolen tilbyr opplæring på videregående trinn 1 (Vg1) og trinn 2 (Vg2). Følgende opplæringstilbud gis på de to trinnene:

- Videregående trinn (Vg1):
 - teknikk og industriell produksjon
 - design og håndverk
- Videregående trinn 2 (Vg2):
 - produksjons- og industriteknikk

Det er i utgangspunktet ikke et krav at alle elevene ved skolen avlegger eksamen/fagprøve. Skolen har opplyst at av elevene som gikk opp til eksamen/fagprøve i videregående trinn 2 våren 2008 bestod 100 prosent.⁹ Elever som ikke avlegger eksamen/fagprøve får et kompetansebevis basert på den individuelle opplæringsplanen for den enkelte eleven.¹⁰

2.3.4 Grad av fullføring av skolegang

Skolen oppgir at mellom 61 og 80 prosent av elevene som påbegynner skoleåret ved Hop videregående skole fullfører dette året. Den samme andelen av elevene som begynner ved skolen fullfører også hele sin videregående utdanning ved skolen.

2.3.5 Behandlingstilbud ved skolene

Skolen tilbyr ikke et særskilt behandlingsopplegg for elevene ved skolen, men skolen hjelper elevene med å skaffe dem den hjelpen de trenger for sine problemer.

2.3.6 Vurdering av statstilskudd

De særskilte skolene for funksjonshemmede mottar et statstilskudd etter en normalsats per elev per år. Hop videregående skole mottok om lag 5,8 millioner kroner i statstilskudd i 2007.¹¹ Skolen mottar ikke midler fra andre utover statstilskuddet.

⁹ Ingen elever gikk opp til eksamen i Vg1 dette året grunnet streik.

¹⁰ Alle elever som etter vedtak har rett til spesialundervisning, skal ha en individuell opplæringsplan (jf. Opplæringsloven kapittel 5 Spesialundervisning for barn, unge og voksne).

¹¹ Kilde: Se note 1.

I spørreundersøkelsen til skolene har vi bedt skolene om å vurdere sitt eget tilbud til elevene. Vurderingen er gjort ved at skolene har tatt stilling til noen påstander om skolens tilbud ved å si seg helt enig, delvis enig, delvis uenig eller helt uenig i påstandene. Deretter har vi bedt skolene om å vurdere statstilskuddet i forhold til det tilbudet skolen gir, og hva skolene eventuelt ville ha benyttet et økt tilskudd til.

I Tabell 2.5 har vi vist hvordan Hop videregående skole vurderer sitt eget skoletilbud.

Tabell 2.5 *Vurdering av tilbudet*

Påstand	Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig
Vi gir elevene ved vår skole et godt opplæringstilbud	√			
Vi gir elevene ved vår skole lokaler og lokaliteter som er fysisk tilrettelagt for elevenes funksjonshemminger	√			
Vi gir elevene ved vår skole en hverdag med trivselskapende aktiviteter (lek og moro, klassesur, ekskursjoner m.m.)	√			
Vi gir elevene ved vår skole et godt helsemessig behandlingstilbud (til de som har særskilte behov)				√

Kilde: Hop videregående skole, spørreundersøkelse

Som vi ser av tabellen er skolen godt fornøyd med det tilbudet skolen gir sine elever, opplæringsmessig, når det gjelder skolens lokaler og lokaliteter og når det gjelder tilbudet av trivselskapende aktiviteter. Når det gjelder et helsemessig behandlingstilbud til elevene mener skolen at tilbudet ikke er godt nok.

I Tabell 2.6 har vi vist hvordan Hop videregående skole vurderer statstilskuddet.

Tabell 2.6 *Vurdering av statstilskuddet*

Påstand	Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig
Tilskuddet fra staten er tilstrekkelig til å gi et godt tilbud til våre elever		√		

Kilde: Hop videregående skole, spørreundersøkelse

Skolen er bare delvis enig i at statstilskuddet de mottar for drift av skolen er tilstrekkelig til å gi et godt tilbud til elevene.

Dersom det statlige tilskuddet per elev skulle økes fra statens side ville skolen ha prioritert å benytte de økte midlene til å bedre opplæringstilbudet til elevene.

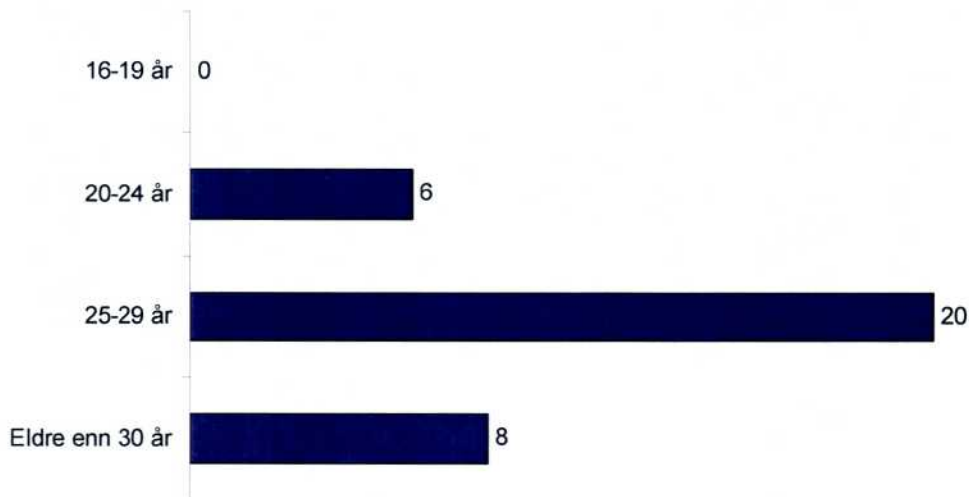
2.4 Østerbo videregående skole

Stiftelsen Østerbo videregående skole (tidligere Stiftelsen Hopen videregående skole) ligger i Eikefjord i Flora kommune i Sogn og Fjordane. Skolen eies av stiftelsen Pinsevennes Evangeliesenter, som også blant annet driver rusomsorg i institusjoner rundt om i landet. Østerbo videregående skole (Hopen) har vært i drift siden 1988.

2.4.1 Elevmassen ved skolene

Østerbo videregående skole hadde 34 elever i skoleåret 2007/2008. I Figur 2.3 har vi vist aldersfordelingen på elevene ved skolen ved elevtellingen i oktober 2007.

Figur 2.3 *Aldersfordeling på elevene ved elevtellingen i oktober 2007.*
Antall elever

Kilde: Østerbo videregående skole, spørreundersøkelse

Som vi ser av figuren er alderen på elevene ved skolen fra 20 år og oppover. Den største andelen av elevene (nesten 60 prosent) er mellom 25 og 29 år.

Skolen har en klar overvekt av gutter. Om lag 80 prosent av elevene var gutter (27 elever), 20 prosent var jenter (7 elever).

Skolens elever har ulike former for funksjonshemminger, primært psykiske og sosiale funksjonshemminger. I skoleåret 2007/2008 hadde skolen elever med psykiske problemer og ulike former for lærevansker som for eksempel dysleksi. Videre hadde skolen elever med skjulte funksjonshemminger som diabetes, hjerteproblemer og lignende. Skolen hadde også elever med ulike former for adferdsproblemer (sosiale og emosjonelle vansker og ADHD) samt rusproblemer. Ingen av problemområdene var særlig mer vanlig enn andre. De fleste av elevene har sammensatte funksjonshemminger, det vil si at de har to eller flere funksjonshemminger.

2.4.2 Inntaksbestemmelser

Elevinntaket ved skolen skjer to ganger per år, i august og ved årsskifte. Søkere som søker mellom disse tidspunktene blir som regel satt opp på venteliste.

Inntaket skjer primært på grunnlag av direkte søknad til skolen og/eller gjennom henvisning fra andre instanser. Skolen har blant annet et samarbeid med Kriminalomsorgen for elever med åpen soning (såkalt "§12-sonere"). I tillegg til Kriminalomsorgen henvises elever fra blant annet NAV, ulike sosialkontor, PP-tjenesten, oppfølgingstjenesten, psykologer og i noen få tilfeller fra spesialhelsetjenesten (innen psykiatri).

Østerbo videregående skole er godkjent etter lov om frittstående skoler. Skolen har som primært formål å hjelpe rusmisbrukere til rehabilitering og tilbakeføring til samfunnet, ut

fra et kristent verdensbilde. Skolen tar også inn elever med andre lærevansker som for eksempel lese- og skrivevansker, ADHD, konsentrasjonsvansker med mer. Elevinntaket styres primært av skolens formålsparagraf og godkjenningsgrunnlag.

Alle søkere vurderes individuelt i forhold til både rehabiliteringsprogresjon og faglige forutsetninger. Skolen følger likevel kriteriene som er oppsatt under som retningslinjer for sin vurdering, men forbeholder seg retten til å avvike fra disse, basert på inntaksansvarliges vurdering av eleven og råd fra andre som er involvert i søkerens rehabilitering.

- Faglige forutsetninger:
 - For opptak på VG1 forutsettes gjennomført ungdomsskole, eller realkompetanse som tilsvarer dette.
 - For opptak til VG2 linjene forutsettes gjennomført VG1-kurs i samme studieretning som det aktuelle VG2-kurset.
 - For opptak til VG3 påbygning til studiekompetanse, forutsettes fullført VG2-løp, eller realkompetanse som skolen vurderer som god nok for å gjennomføre kurset.
 - Skolen kan også i visse tilfeller ta inn elever uten at de forutgitte vilkår er oppfylte.
- Rangering av søkere
 - Ved opptak til alle skolens linjer prioriteres søkere som er elever ved skolens andre linjer når søknaden sendes.
 - Ved ellers likeverdige søknader prioriteres beboere ved Evangeliesenterets rehabiliteringssenter fremfor andre søkere.
- Rusfrihet:
 - Elever skal i utgangspunktet ha vært rusfri i minimum 6 måneder før skolestart.
 - ✓ Unntak: Elever med kortere perioder vekke fra rusmidler kan tas inn dersom det er ledige plasser og skolen etter individuell vurdering finner det hensiktsmessig og forsvarlig for enkelteleven og skolens andre elever.
 - Dersom en elev er tildelt skoleplass, men eleven benytter rusmidler mindre enn seks måneder før skolestart, forbeholder skolen seg retten til å trekke tilbake elevens skoleplass og foreta en ny vurdering av elevens søknad.
 - Elever som skal tas opp ved skolen må være villig til å avlegge rusprøver ved mistanke om bruk av rusmidler. Skolen kan kreve dokumentasjon på rusfrihet fra rehabiliteringsinstitusjon eller annet rehabiliteringsapparat.
 - Skolen er primært en skole for elever som er i gang med rehabilitering for rusproblemer. Elever som ikke er i et organisert rehabiliteringsopplegg tas kun inn dersom skolen har ledige plasser, og en finner dette hensiktsmessig for eleven og forsvarlig for læringsmiljøet.

Søkermassen var større enn skolens kapasitet ved siste inntak.

Unntaksvis har det skjedd at skolen har avvist elever på grunnlag av at elevene vil være for ressurskrevende for skolen. En slik avgjørelse skjer eventuelt i samarbeid med det offentlige støtteapparatet og fagpersonell (lege, psykologer, terapeuter og lignende) i hvert enkelt tilfelle.

2.4.3 Opplæringstilbud og sluttkompetanse

Skolen tilbyr opplæring på forberedende for videregående trinn 1, videregående trinn 1 (Vg1), videregående trinn 2 (Vg2) og videregående trinn 3 (Vg3). Følgende opplærings-tilbud gis på de ulike trinnene:

- Videregående trinn 1 (Vg1):
 - restaurant og matfag
 - byggfag (bygg og anlegg)
- Videregående trinn 2 (Vg2):
 - kokk og servitør
 - tømrer (byggeteknikk)
- Videregående trinn 3 (Vg3):
 - allmennfaglig påbygging

Det er i utgangspunktet et krav at elevene ved skolen avlegger eksamen/fagprøve for delkompetanse (kompetanse på et lavere nivå). Av elevene som gikk opp til slik eksamen/fagprøve i henholdsvis videregående trinn 1 og 2 våren 2008 bestod 100 prosent. Av elevene som gikk opp til eksamen/fagprøve i videregående trinn 3 bestod 60 prosent.

Det utstedes kompetansebevis for de enkelte fagene.

2.4.4 Grad av fullføring av skolegang

Skolen oppgir at mellom 61 og 80 prosent av elevene som påbegynner skoleåret ved Østerbo videregående skole fullfører dette året ved skolen. Mellom 80 og 99 prosent av elevene som begynner ved skolen fullfører hele sin videregående utdanning ved her.

2.4.5 Behandlingstilbud ved skolene

Det tilbys ikke et særskilt medisins behandlingstilbud for elevene ved skolen. Rådgivere/lærere og saksbehandlere deltar imidlertid sammen med elevene i ansvarsgruppemøter eller lignende i det offentlige hjelpeapparatet der dette er relevant for elevenes studieopplegg og videreføring/ettervern. De aller fleste av skolens elever bor på Evangeliesenterets internat på Østerbo og har løpende kontakt med saksbehandlere, sykepleier på stedet, og psykologer og leger utenfor (som senteret har avtaler med) etter behov.

2.4.6 Vurdering av statstilskudd

De særskilte skolene for funksjonshemmede mottar et statstilskudd etter en normalsats per elev per år. Østerbo videregående skole mottok om lag 8,5 millioner kroner i statstilskudd i 2007.¹² Skolen mottar ikke midler fra andre utover statstilskuddet.

I spørreundersøkelsen til skolene har vi bedt skolene om å vurdere sitt eget tilbud til elevene. Vurderingen er gjort ved at skolene har tatt stilling til noen påstander om skolens tilbud ved å si seg helt enig, delvis enig, delvis uenig eller helt uenig i på-

¹² Kilde: jf. fotnote 1.

standene. Deretter har vi bedt skolene om å vurdere statstilskuddet i forhold til det tilbudet skolen gir, og hva skolene eventuelt ville ha benyttet et økt tilskudd til.

I Tabell 2.7 har vi vist hvordan Østerbo videregående skole vurderer sitt eget skoletilbud.

Tabell 2.7 Vurdering av tilbudet

Påstand	Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig
Vi gir elevene ved vår skole et godt opplæringstilbud	√			
Vi gir elevene ved vår skole lokaler og lokaliteter som er fysisk tilrettelagt for elevenes funksjonshemninger	√			
Vi gir elevene ved vår skole en hverdag med trivselskapende aktiviteter (lek og moro, klasseturer, ekskursjoner m.m.)	√			
Vi gir elevene ved vår skole et godt helsemessig behandlingstilbud (til de som har særskilte behov)				√

Kilde: Østerbo videregående skole, spørreundersøkelse

Som vi ser av tabellen er skolen godt fornøyd med det tilbudet skolen gir sine elever, både opplæringsmessig, når det gjelder tilbudet av trivselskapende aktiviteter og med hensyn til skolens lokaler og lokaliteter. Skolen er helt uenig i at skolen gir et godt helsemessig behandlingstilbud til elevene ettersom skolen ikke har dette. Det er Evangeliesenteret/internatfunksjonen og støtteapparatet for øvrig som tar seg av dette.

I Tabell 2.8 har vi vist hvordan Østerbo videregående skole vurderer statstilskuddet.

Tabell 2.8 Vurdering av statstilskuddet

Påstand	Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig
Tilskuddet fra staten er tilstrekkelig til å gi et godt tilbud til våre elever		√		

Kilde: Østerbo videregående skole, spørreundersøkelse

Skolen mener at det i noen tilfeller, hvor det er snakk om elever med spesielle lærevansker, er nødt til å sette inn ekstra ressurser. Skolen må i disse tilfellene søke om ekstra midler fra staten. For øvrig oppleves statsstøtten som dekkende. Dersom det statlige tilskuddet per elev skulle økes fra statens side ville skolen ha prioritert å benytte de økte midlene til å bedre opplæringstilbudet til elevene.

2.5 Krokeide videregående skole

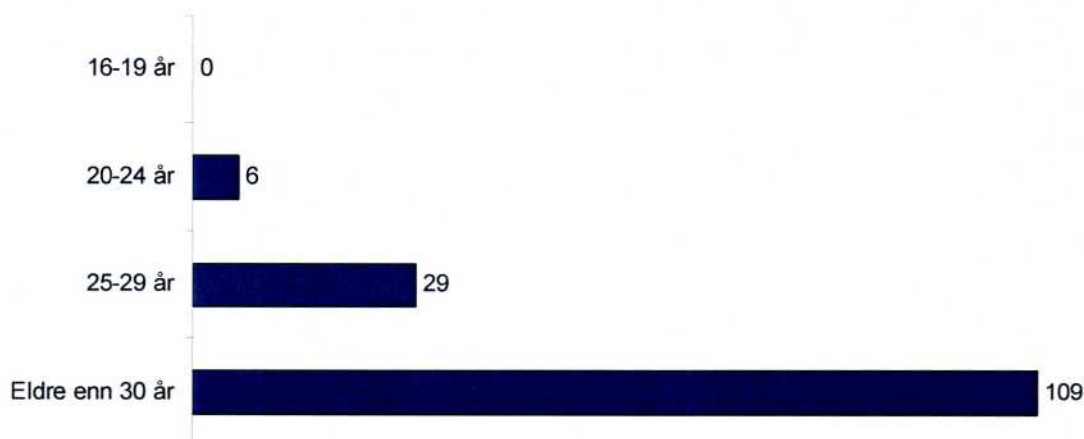
Krokeidesenteret ligger på Krokeide i Bergen kommune. Senteret, som drives som aksjeselskap og er heleid av Landsforeningen for hjerte- og lungesyke, har drevet yrkesrettet attføring for voksne funksjonshemmede siden 1946. Skolens formål er å tilby omskolering, opplæring og medisinsk, sosialmedisinsk og sosial behandling til funksjons-

hemmede fra hele landet. I dag har Krokeidesenteret to separate tilbud; rehabiliteringskurs og videregående yrkesopplæring for voksne på Krokeide videregående skole.

2.5.1 Elevmassen ved skolene

Krokeide videregående skole hadde 144 elever i skoleåret 2007/2008. I Figur 2.4 har vi vist aldersfordelingen på elevene ved skolen ved elevtellingen i oktober 2007.

Figur 2.4 Aldersfordeling på elevene ved elevtellingen i oktober 2007.
Antall elever

Kilde: Krokeide videregående skole, spørreundersøkelse

Som vi ser er eleven ved skolen fra 20 år og oppover. Hoveddelen av elevene (nesten 80 prosent) er eldre enn 30 år.

I overkant av 65 prosent av elevene var gutter (95 elever), og 35 prosent var jenter (44 elever).

Skolens elever har ulike former for funksjonshemninger, primært fysiske og sosiale funksjonshemninger. I skoleåret 2007/2008 hadde skolen elever som var bevegelsehemmede og hørselshemmede, elever med psykiske problemer, ulike former for lærevansker som for eksempel dysleksi og skjulte funksjonshemninger som diabetes, hjerte-problemer og lignende. I tillegg var det elever med muskel- og skjelettproblemer, problemer knyttet til nervesystemet samt elever med rusproblematikk. De vanligste funksjonshemningene var psykiske problemer, muskel- og skjelettproblemer, ulike former for lærevansker og skjulte funksjonshemninger. De fleste av elevene har sammensatte funksjonshemninger, det vil si to eller flere funksjonshemninger.

2.5.2 Inntaksbestemmelser

Elevinntaket ved skolen har tradisjonelt skjedd to ganger per år. Fra høsten 2008 vil inntaket skje 4 ganger per år.

Inntaket skjer på grunnlag av direkte søknad til skolen. Følgende kriterier ligger til grunn for inntaket av elever:

- at søker oppfyller betingelsene i Lov om Folketrygd om rett til stønad under attføring eller har krav på tilsvarende ytelser, og kan få dekket utgiftene til skolegang i medhold til dette

- at attføringen er et ledd i en yrkesrettet handlingsplan med sikte på arbeid etter gjennomført opplæring
- at søker har de forkunnskaper/ferdigheter som er nødvendig for å kunne gjennomføre opplegget.

Innenfor rammer som forutsetningene setter, vektlegger opptaksteamet følgende ved vurdering av den enkelte eleven:

- søkers grad av funksjonshemning
- søkers alder
- om søker har forsørgelsesbyrde
- om handlingsplan er ledd i omskolering eller førstegangsopplæring
- tidligere attføringstiltak

Det skjer at skolens tverrfaglige opptaksteam konkluderer med avslag på søknader. Begrunnelsen er da at skolen vurderer at deres tilbud ikke er hensiktsmessig i forhold til de begrensninger søker har på søkertidspunktet. I de fleste tilfellene er søker i en uavklart medisinsk situasjon, for eksempel psykisk helse og rus.

Søkermassen til skolen var større enn skolens kapasitet ved siste opptak.

2.5.3 Opplæringstilbud og sluttkompetanse

Skolen tilbyr opplæring på forberedende for videregående trinn 1, videregående trinn 1 (Vg1), videregående trinn 2 (Vg2) og videregående trinn 3 (Vg3). Følgende opplærings-tilbud gis på de ulike trinnene:

- Forberedende for videregående trinn 1: Dette er et tilbud til de som har vært lenge borte fra skolebenken, eller for de som av ulike grunner har behov for å ta utdannelsen i et roligere tempo. Oppdatering av norsk, engelsk, matematikk og IKT er en del av tilbudet. Kartlegging, helsebyggende tiltak, motivasjon og mestring er en viktig del av det helhetlige tilbudet. Tilpasset fysisk aktivitet og opplæring i programfagene skolen tilbyr.
- Videregående trinn 1 (Vg1):
 - elektrofag
 - service og samferdsel
- Videregående trinn 2 (Vg2):
 - data og elektronikk
 - salg, service og sikkerhet
 - IKT-servicefag
- Videregående trinn 3 (Vg3):
 - dataelektronikerfaget m/ fagbrev

Det er i utgangspunktet et krav at elevene ved skolen avlegger eksamen/fagprøve. Av elevene som gikk opp til eksamen/fagprøve i videregående trinn 1 våren 2008 bestod 100 prosent. Av elevene som gikk opp til eksamen/fagprøve i videregående trinn 2 bestod 97 prosent. Av elevene som gikk opp til eksamen/fagprøve i videregående trinn 3 bestod 97 prosent.

Elever som slutter etter første termin får karakterutskrift, og det skrives en sluttrapport til NAV. Eleven får kopi. Elever som slutter før eksamen, men avslutter fag får utskrevet et kompetansebevis. I tillegg blir det også her skrevet en sluttrapport til NAV, som eleven får kopi av.

Alle elevene som starter på skolen går gjennom en betydelig kartlegging. Selv om elevene ikke fullfører skolegangen er resultatene av kartleggingen nyttig informasjon/dokumentasjon for elevene og NAV.

2.5.4 Grad av fullføring av skolegang

Skolen oppgir at mellom 81 og 99 prosent av elevene som påbegynner skoleåret ved Krokeide videregående skole fullfører dette året ved skolen. Den samme andelen av elever som begynner ved skolen fullfører også hele sin videregående utdanning ved skolen.

2.5.5 Behandlingstilbud ved skolene

Av skolens 144 elever bor om lag 80 elever ved skolens internat. Det er et overordnet mål for internatdriften å dekke elevenes behov for bolig, sosial trygghet og faste rutiner. Dette tilbudet innebærer blant annet:

- et sunt og variert kosthold og en trivelig sosial ramme rundt måltidene
- hjelp til å lære og leve best mulig med sine helseproblemer
- helseforebyggende tiltak som gjør elevene bedre i stand til å følge opplæringen
- medisinsk hjelp til elever som trenger det i akutsituasjoner
- tilrettelegging for en meningsfylt fritid
- kontakt- og bindeleddet mellom eleven, NAV, skolen og arbeidslivet.

2.5.6 Vurdering av statstilskudd

De særskilte skolene for funksjonshemmede mottar et statstilskudd etter en normalsats per elev per år. Krokeide videregående skole mottok om lag 35 millioner kroner i statstilskudd i 2007.¹³ Skolen mottar ikke midler fra andre utover statstilskuddet.

I spørreundersøkelsen til skolene har vi bedt skolene om å vurdere sitt eget tilbud til elevene. Vurderingen er gjort ved at skolene har tatt stilling til noen påstander om skolens tilbud ved å si seg helt enig, delvis enig, delvis uenig eller helt uenig i påstandene. Deretter har vi bedt skolene om å vurdere statstilskuddet i forhold til det tilbudet skolen gir, og hva skolene eventuelt ville ha benyttet et økt tilskudd til.

I Tabell 2.9 har vi vist hvordan Krokeide videregående skole vurderer sitt eget skoletilbud.

¹³ Kilde: jf. fotnote 1.

Tabell 2.9 Vurdering av tilbudet

Påstand	Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig
Vi gir elevene ved vår skole et godt opplæringsstilbud	√			
Vi gir elevene ved vår skole lokaler og lokaliteter som er fysisk tilrettelagt for elevenes funksjonshemminger	√			
Vi gir elevene ved vår skole en hverdag med trivselskapende aktiviteter (lek og moro, klasseseturer, ekskursjoner m.m.)	√			
Vi gir elevene ved vår skole et godt helsemessig behandlingstilbud (til de som har særskilte behov)	√			

Kilde: Krokeide videregående skole, spørreundersøkelse

Som vi ser av tabellen er skolen godt fornøyd med det tilbudet skolen gir sine elever, både opplæringsmessig, når det gjelder tilbudet av trivselskapende aktiviteter, skolens lokaler og lokaliteter samt skolens helsemessig tilbud til elevene.

I Tabell 2.10 har vi vist hvordan Krokeide videregående skole vurderer statstilskuddet.

Tabell 2.10 Vurdering av statstilskuddet

Påstand	Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig
Tilskuddet fra staten er tilstrekkelig til å gi et godt tilbud til våre elever	√			

Kilde: Krokeide videregående skole, spørreundersøkelse

Skolen mener at statstilskuddet de mottar for drift av skolen er tilstrekkelig til å gi et godt tilbud til elevene. Dersom det statlige tilskuddet per elev skulle økes fra statens side ville skolen ha prioritert å benytte de økte midlene til å bedre opplæringsstilbudet til elevene.

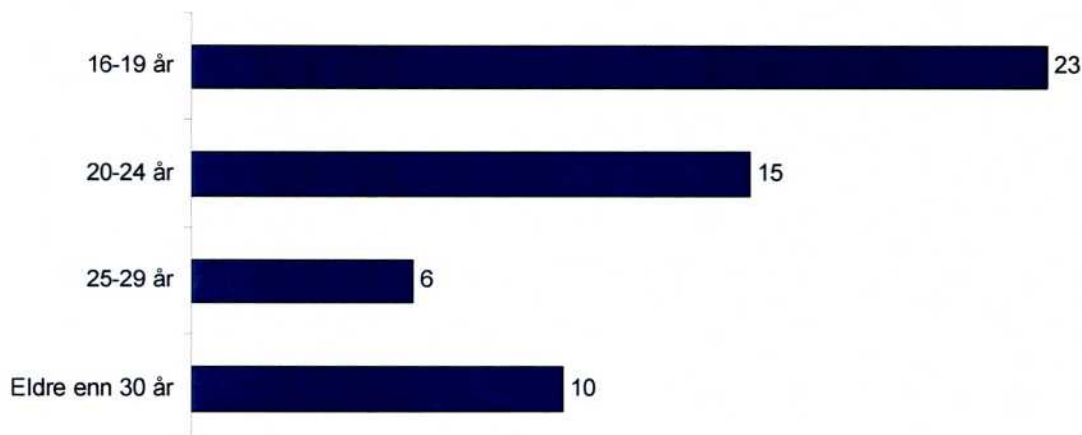
2.6 Seiersborg videregående skole

Seiersborg videregående skole ligger i Fredrikstad i Østfold. Skolen hadde sitt første driftsår i 1976. Skolen er et aksjeselskap som eies av stiftelsen Blå Kors (Fredrikstad). Blå Kors Fredrikstad driver, i tillegg til det videregående opplæringsstilbudet ved Seiersborg, en rekke virksomheter lokalt: attføringscenter, Arbeid med bistand, Attføringsiltaket M/S Ny Vigra, krise- og incestsenter, bo- og omsorgssenter, midlertidige botilbud i Sarpsborg og varmetue i Fredrikstad.

2.6.1 Elevmassen ved skolene

Seiersborg videregående skole hadde 54 elever i skoleåret 2007/2008. I Figur 2.5 har vi vist aldersfordelingen på elevene ved skolen ved elevtellingen i oktober 2007.

Figur 2.5 Aldersfordeling på elevene ved elevtellingen i oktober 2007.
Antall elever

Kilde: Seiersborg videregående skole, spørreundersøkelse

Som vi ser av figuren er elevene ved skolen fra 16 år og oppover. Hovedtyngden (43 prosent) av elevene er mellom 16 og 19 år.

I overkant av 30 prosent av elevene var gutter (17 elever), i underkant av 70 prosent var jenter (37 elever).

Skolens elever har ulike former for funksjonshemminger, primært psykiske og sosiale funksjonshemminger. I skoleåret 2007/2008 hadde skolen elever som var psykisk utviklingshemmede, elever med ulike former for lærevansker som for eksempel dysleksi og elever med skjulte funksjonshemminger som diabetes, hjerteproblemer og lignende. I tillegg hadde skolen elever med adferdsproblemer eller rusproblemer. Alle de nevnte problemområdene, med unntak av psykisk utviklingshemmede er vanlige blant skolens elever. De fleste av elevene har sammensatte funksjonshemminger, det vil si to eller flere av de nevnte funksjonshemningene.

2.6.2 Inntaksbestemmelser

Elevinntaket ved skolen skjer i hovedsak én gang per år. Dersom skolen får ledige plasser underveis i skoleåret tar de imidlertid inn elever fortløpende.

Inntaket skjer på grunnlag av direkte søknad til skolen og gjennom henvisning fra andre instanser. Elevene henvises blant annet fra PP-tjenesten, oppfølgingstjenesten, Kriminalomsorg i frihet, spes.ped.koordinatorer eller rådgivere ved ungdomsskoler eller andre videregående skoler, NAV, barnevernstjenesten, spesialisthelsetjenesten innenfor psykiatri eller rus, sosialtjenesten og psykologer.

Skolen har hele landet som inntaksområde, og står åpen for alle som fyller vilkårene for inntak i offentlige skoler. Ved inntak prioriteres elevene etter følgende kriterier:

- Søkere med ungdomsrett (jf. forklaring i avsnitt 2.2.2)
- Søkere med voksenrett (jf. forklaring i avsnitt 2.2.2)
- Søkere uten rett

Søkere med skriftlig støttet søknad prioriteres. Skriftlig støttet søknad betyr at en henvisende instans i andre deler av hjelpeapparatet, PP-tjenesten, oppfølgingstjenesten, lege eller andre skriftlig begrunner søkerens behov for inntak på skolen.

Innenfor reglene for inntak legger inntaksteamet vekt på å sette sammen mangfoldige elevgrupper med hensyn til problemområder. Det er rektor ved skolen som avgjør, i samsvar med inntaksreglementet, hvem som skal få elevplass ved skolen.

Ved siste inntak var søkermassen til skolen større enn skolens kapasitet.

Skolen har eksempler på at de har måttet avvise elever av ressurshensyn. Dette skjer imidlertid bare unntaksvis og eventuelt i samarbeid med Østfold fylkes PP-tjeneste.

2.6.3 Opplæringstilbud og sluttkompetanse

Skolen tilbyr opplæring på videregående trinn 1 (Vg1) og trinn 2 (Vg2) samt videregående kurs 2 (VK2) (jf. forklaring i fotnote 3). Følgende undervisningstilbud gis på de ulike trinnene:

- Videregående trinn 1 (Vg1):
 - Helse- og sosialfag
 - Teknikk og industriell produksjon
- Videregående trinn (Vg2):
 - Helsearbeiderfag
 - Fot og ortopedi
 - Produksjons- og industriteknikk
- Videregående kurs 2 (VK2):
 - Fotterapi

Det er ikke et generelt krav for alle elevene ved skolen at de skal avlegge eksamen/ fagprøve. Av elevene som våren 2008 gikk opp til eksamen/fagprøve i videregående trinn 1 besto 89 prosent av elevene. Av elevene som gikk opp til eksamen/fagprøve i videregående trinn 2 bestod 78 prosent. Og av elevene som gikk opp til eksamen/ fagprøve i videregående kurs 2 bestod 100 prosent.

Elever som ikke avlegger eksamen/fagprøve får kompetanse på et lavere nivå, jf. omtale i avsnitt 2.2.3. I praksis er elevene fulltidselever, men elevene velger for eksempel bort engelsk hvis dette blir for vanskelig, eksempelvis ved sterkt dysleksi. Målene for eleven felles ned i en individuell opplæringsplan i samarbeid med eleven, foresatte og PP-tjenesten. Ofte legges det opp til mer praktisk undervisning med tanke på lærekontrakt i en bedrift.

2.6.4 Grad av fullføring av skolegang

Skolen oppgir at mellom 61 og 80 prosent av elevene som påbegynner skoleåret på Seiersborg videregående skole fullfører dette året ved skolen. Mellom 81 og 99 prosent av elevene som begynner ved skolen fullfører sin videregående utdanning ved skolen.

2.6.5 Behandlingstilbud ved skolene

Skolen tilbyr ikke et eget behandlingstilbud til elevene. Rådgiverne på skolen deltar imidlertid sammen med de enkelte elevene i ansvarsgrupper eller lignende i det offentlige hjelpeapparatet der dette er relevant for skolegangen til eleven.

2.6.6 Vurdering av statstilskudd

De særskilte skolene for funksjonshemmede mottar et statstilskudd etter en normalsats per elev per år. Seiersborg videregående skole mottok om lag 13,5 millioner kroner i statstilskudd i 2007.¹⁴ Skolen får i tillegg noen midler fra fylkeskommunen.

I spørreundersøkelsen til skolene har vi bedt skolene om å vurdere sitt eget tilbud til elevene. Vurderingen er gjort ved at skolene har tatt stilling til noen påstander om skolens tilbud ved å si seg helt enig, delvis enig, delvis uenig eller helt uenig i påstandene. Deretter har vi bedt skolene om å vurdere statstilskuddet i forhold til det tilbudet skolen gir, og hva skolene eventuelt ville ha benyttet et økt tilskudd til.

I Tabell 2.11 har vi vist hvordan Seiersborg videregående skole har vurdert sitt eget skoletilbud.

Tabell 2.11 Vurdering av tilbudet

Påstand	Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig
Vi gir elevene ved vår skole et godt opplæringstilbud	√			
Vi gir elevene ved vår skole lokaler og lokaliteter som er fysisk tilrettelagt for elevenes funksjonshemninger	√			
Vi gir elevene ved vår skole en hverdag med trivselskapende aktiviteter (lek og moro, klasseturer, ekskursjoner m.m.)	√			
Vi gir elevene ved vår skole et godt helsemessig behandlingstilbud (til de som har særskilte behov)				√

Kilde: Seiersborg videregående skole, spørreundersøkelse

Som vi ser av tabellen er skolen godt fornøyd med det tilbudet skolen gir sine elever, opplæringsmessig, når det gjelder tilbudet av trivselskapende aktiviteter og når det gjelder skolens lokaler og lokaliteter. Når det gjelder et helsemessig behandlingstilbud til elevene mener skolen at tilbudet ikke er godt nok.

I Tabell 2.12 har vi vist hvordan Seiersborg videregående skole vurderer statstilskuddet.

¹⁴ Kilde: Jf. fotnote 1.

Tabell 2.12 *Vurdering av statstilskuddet*

Påstand	Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig
Tilskuddet fra staten er tilstrekkelig til å gi et godt tilbud til våre elever			√	

Kilde: Seiersborg videregående skole, spørreundersøkelse

Seiersborg videregående skole er delvis uenig i at statstilskuddet de mottar for drift av skolen er tilstrekkelig til å gi et godt tilbud til elevene. Skolen mener at tilskuddet fra staten er tilstrekkelig til å gi et godt tilbud til de elevene som ikke trenger spesialundervisning utover det tilskuddsrammen legger til grunn, det vil si at elevene kan dra nytte av undervisning i grupper på 8 elever. Skolen sier at de ikke kan ta inn alle elevene som blant annet PP-tjenesten anbefaler, uten at de får ressurser fra fylkeskommunen til spesialundervisning for enkeltelever.

Dersom det statlige tilskuddet per elev skulle økes fra statens side ville skolen ha prioritert å benytte de økte midlene til å bedre opplæringstilbudet til elevene.

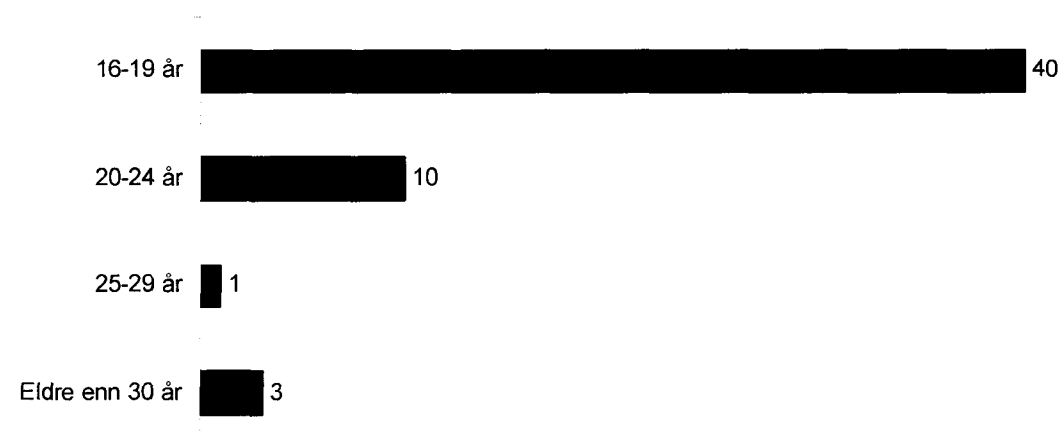
2.7 Øvrebø videregående skole

Øvrebø videregående skole ligger i Vennesla kommune i Vest-Agder. Skolen eies av Blå Kors Norge¹⁵, som driver andre virksomheter som behandlingsinstitusjoner i rusomsorgen, arbeidstreningssenter, i tillegg til frivillig omsorgs- og holdningsarbeid. Øvrebø hadde sitt første driftsår i 1967.

2.7.1 Elevmassen ved skolene

Øvrebø videregående skole tilbyr opplæring på videregående nivå. Skolen hadde 54 elever i skoleåret 2007/2008. I Figur 2.6 har vi vist aldersfordelingen på elevene ved skolen ved elevtellingen i oktober 2007.

Figur 2.6 *Aldersfordeling på elevene ved elevtellingen i oktober 2007.*
Antall elever

Kilde: Øvrebø videregående skole, spørreundersøkelse

¹⁵ Eierform: "Skolen er registrert i enhetsregisteret som: "annen juridisk person", organisasjonsnummer 971534346.

Elevene ved Øvrebø videregående skole er fra 16 år og oppover. Som vi ser er om lag tre firedeler av skolens elever mellom 16 og 19 år.

Om lag 63 prosent av elevene var gutter (34 elever), om lag 37 prosent var jenter (20 elever).

Skolens elever har ulike former for funksjonshemminger, primært sosiale funksjonshemminger. I skoleåret 2007/2008 hadde skolen elever som hadde psykiske problemer, ulike former for lærevansker som for eksempel dysleksi og skjulte funksjonshemminger som diabetes, hjerteproblemer og lignende. Psykiske problemer og ulike lærevansker er de vanligste funksjonshemningene ved elevene på skolen. De fleste av elevene har sammensatte funksjonshemminger, det vil si to eller flere funksjonshemminger.

2.7.2 Inntaksbestemmelser

Hovedinntaket av elever ved skolen skjer i én gang i året. Dette er i forkant av oppstarten av skoleåret. Hvis det blir ledige plasser på skolen i løpet av skoleåret, tas det opp nye elever henholdsvis 1. november og 15. januar.

Inntaket skjer på ulike måter, enten på grunnlag av direkte søknad til skolen, gjennom fylkeskommunens eller gjennom henvisning fra andre instanser. De fleste elevene søkes inn med anbefaling fra PP-tjenesten. I tillegg søkes noen inn med anbefaling fra spesialisthelsetjenesten innenfor rusbehandling og psykiatri. Noen elever søkes inn med anbefaling fra NAV, kommunal barneverntjeneste og kommunal sosialtjeneste.

Skolen får oversendt alle søknadene og inntaket gjøres på skolen.

Ved inntaket legges det vekt på den sakkyndige anbefalingen om skoleplass. Anbefalingen må inneholde momenter om søkerens behov for særskilt tilrettelagt opplæring på minst et av følgende områder:

- Søkere med behov for særskilt tilrettelegging med hensyn til ADHD
- Søkere med psykososiale vansker
- Rusproblemer, og gjennomført behandlingsopplegg
- Søkere med lærevansker og kognitive forstyrrelser med mer.

Søkermassen var større enn skolens kapasitet ved siste inntak.

Utgangspunktet for skolen er at de drives med tilskudd basert på at de har "noe ressurskrevende elever". Det skjer at skolen avviser søkere på grunnlag av at de vil ha behov for større tilrettelegging og oppfølging enn det skolen har hatt mulighet for å klare innenfor rammen av tilskuddet per elev. Dette kan for eksempel være behov for én til én undervisning, eller elever med dokumentert behov for undervisning i grupper med 4 eller færre elever.

2.7.3 Opplæringstilbud og sluttkompetanse

Skolen tilbyr opplæring på videregående trinn 1 (Vg1) og videregående trinn 2 (Vg2). Følgende opplæringstilbud gis på de to trinnene:

- Videregående trinn 1 (Vg1):
 - bygg- og anleggsteknikk

- helse- og sosialfag
- teknikk og industriell produksjon
- Videregående trinn 2 (Vg2):
 - byggteknikk
 - barne- og ungdomsarbeiderfag
 - produksjons- og industriteknikk

Det er i utgangspunktet et krav at de som går på skolen avlegger eksamen/fagprøve. Av elevene som gikk opp til eksamen/fagprøve i videregående trinn 1 våren 2008 bestod 83 prosent. Av elevene som gikk opp til eksamen/fagprøve i videregående trinn 2 bestod 79 prosent.

Alle som fullfører og består skoleåret (men som ikke avlegger eksamen/fagprøve) får kompetansebevis for fullført videregående trinn 1 og videregående trinn 2. Elever som avbryter skolen eller av andre årsaker ikke gjennomfører med fullført og bestått får kompetansebevis i henhold til det som er oppnådd.

2.7.4 Grad av fullføring av skolegang

Skolen oppgir at mellom 61 og 80 prosent av elevene som påbegynner skoleåret ved Øvrebø videregående skole fullfører dette. Også mellom 61 og 80 prosent av elevene som begynner ved skolen fullfører hele sin videregående utdanning ved skolen.

2.7.5 Behandlingstilbud ved skolene

Skolen tilbyr ikke et eget behandlingstilbud til elevene. Skolens rådgivere deltar imidlertid sammen med elever i ansvarsgrupper / nettverksgrupper sammen med PP-tjenesten og offentlig sosialtjeneste. Mange av skolens elever har også oppfølging av psykisk helsetjeneste utenom skoletiden.

Det gjennomføres 4 elevsamtaler mellom elev og kontaktlærer i skoleåret i tillegg til den daglige kontakten mellom lærer og elev i undervisningssituasjoner.

2.7.6 Vurdering av statstilskudd

De særskilte skolene for funksjonshemmede mottar et statstilskudd etter en normalsats per elev per år. Øvrebø videregående skole mottok om lag 13,3 millioner kroner i statstilskudd i 2007.¹⁶ Skolen har i tillegg noen inntekter fra salg av produkter som blir produsert ved tømrerarbeid eller mekanisk arbeid i forbindelse med undervisningen.

I spørreundersøkelsen til skolene har vi bedt skolene om å vurdere sitt eget tilbud til elevene. Vurderingen er gjort ved at skolene har tatt stilling til noen påstander om skolens tilbud ved å si seg helt enig, delvis enig, delvis uenig eller helt uenig i påstandene. Deretter har vi bedt skolene om å vurdere statstilskuddet i forhold til det tilbudet skolen gir, og hva skolene eventuelt ville ha benyttet et økt tilskudd til.

I Tabell 2.13 har vi vist hvordan Øvrebø videregående skole vurderer sitt eget skoletilbud.

¹⁶ Kilde: Jf. fotnote 1.

Tabell 2.13 *Vurdering av tilbudet*

Påstand	Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig
Vi gir elevene ved vår skole et godt opplæringstilbud	√			
Vi gir elevene ved vår skole lokaler og lokaliteter som er fysisk tilrettelagt for elevenes funksjonshemminger	√			
Vi gir elevene ved vår skole en hverdag med trivselskapende aktiviteter (lek og moro, klasseseturer, ekskursjoner m.m.)	√			
Vi gir elevene ved vår skole et godt helsemessig behandlingstilbud (til de som har særskilte behov)				√

Kilde: Øvrebo videregående skole, spørreundersøkelse

Som vi ser av tabellen er skolen godt fornøyd med det tilbudet skolen gir sine elever, opplæringsmessig, når det gjelder tilbudet av trivselskapende aktiviteter og når det gjelder skolens lokaler og lokaliteter. Når det gjelder et helsemessig behandlingstilbud til elevene mener skolen at tilbudet ikke er godt nok.

I Tabell 2.14 har vi vist hvordan Øvrebo videregående skole vurderer statstilskuddet.

Tabell 2.14 *Vurdering av statstilskuddet*

Påstand	Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig
Tilskuddet fra staten er tilstrekkelig til å gi et godt tilbud til våre elever		√		

Kilde: Øvrebo videregående skole, spørreundersøkelse

Skolen er bare delvis enig i at statstilskuddet de mottar for drift av skolen er tilstrekkelig til å gi et godt tilbud til elevene. Skolen mener at tilskuddet ikke er tilstrekkelig hvis de tar inn elever som er mer ressurskrevende enn det skolen har rammer for innenfor klasser på 8 eller 10 elever.¹⁷ I spesielle tilfeller må det tilføres midler fra fylkeskommunen tilknyttet særlig ressurskrevende elever.

Dersom det statlige tilskuddet per elev skulle økes fra statens side ville skolen ha prioritert å benytte de økte midlene til å bedre opplæringstilbudet til elevene.

2.8 Helsepedagogisk Rudolf Steinerskole i Oslo

Helsepedagogisk Rudolf Steinerskole i Oslo hadde sitt første driftsår i 1984. Skolen er en selveiende stiftelse. I tillegg til opplæringstilbudet, driver skolen også egen skolefritidsordning.

¹⁷ Skolen definerer rammen for "noe ressurskrevende elever" til å være elever i grupper på 8.

2.8.1 Elevmassen ved skolene

Helsepedagogisk Steinerskole i Oslo har skoletilbud både på grunnskolenivå og videregående nivå.

Skolen hadde 29 elever i skoleåret 2007/2008. Av disse gikk 17 elever på grunnskoletrinnene fordelt med

- 4 elever på 1 til 4 trinn
- 4 elever på 5 til 7 trinn
- 9 elever på 8 til 10 trinn.

Elevene på grunnskoletrinnene er mellom 6 og 16 år.

Skolen hadde 12 elever på videregående trinn. Aldersfordelingen på elevene på videregående trinn ved elevtellingen i oktober 2007 er vist i Figur 2.7.

Figur 2.7 Aldersfordeling på elevene ved elevtellingen i oktober 2007.
Antall elever

Kilde: Helsepedagogisk Steinerskole i Oslo, spørreundersøkelse

Som vi ser har Helsepedagogisk Rudolf Steinerskole i Oslo elever primært i aldersklassen fra 16 til 19 år på det videregående trinnet.

Av skolens 29 elever var om lag 38 prosent gutter (11 elever), og om lag 62 prosent jenter (18 elever).

Skolens elever har ulike former for funksjonshemninger, primært psykiske og sosiale funksjonshemninger. I skoleåret 2007/2008 hadde skolen elever som var psykisk utviklingshemmede, elever med ulike former for lærevansker som for eksempel dysleksi, elever med skjulte funksjonshemninger, elever med epilepsi, autisme og utagerende adferd. De ulike funksjonshemningene var alle representert (med unntak av autisme) på alle grunnskoletrinnene og på det videregående trinnet. Ingen av de ulike funksjonshemningene var spesielt mye representert i forhold til andre. De fleste av elevene har sammensatte funksjonshemninger, det vil si to eller flere funksjonshemninger.

2.8.2 Inntaksbestemmelser

Hovedinntaket av elever ved skolen skjer én gang i året. Dette gjelder både på grunnskoletrinnene og på de videregående trinnene. Ved spesielle situasjoner blir det imidlertid gjort unntak.

Inntaket skjer i hovedsak på grunnlag av direkte søknad til skolen, og i noen tilfeller gjennom henvisning fra andre skoler. Hovedprinsippet er at søknad prioriteres etter dato for søknaden. Ved siste inntak av elever var ikke søkermassen større enn skolens kapasitet. Skolen har ikke eksempler på at de må avvise elever på grunnlag av at de vil være for ressurskrevende å ha som elever.

2.8.3 Opplæringstilbud og sluttkompetanse

Steinerskolene i Norge er et godkjent faglig pedagogisk alternativ. Dette gjelder også Helsepedagogisk Rudolf Steinerskole i Oslo. Det foreligger egen godkjent læreplan som er under revurdering. Den helsepedagogiske skole bygger blant annet på et menneskesyn som innebærer at alle har en frisk kjerne som gir mulighet til å være skapende, uavhengig av funksjonsforstyrrelsen. Skolen legger stor vekt på kunstnerisk og praktiske fag på alle trinn.

På de videregående trinnene (Vg1, Vg2 og Vg3) tilbyr skolen individuell opplæring og alle elevene har sin egen individuelle opplæringsplan som oppdateres jevnlig. En del av elevene på de videregående trinnene, avhengig av funksjonsnivå, får arbeidstrening i ulike bedrifter.

Det er ikke et krav at elevene som går på skolen avlegger eksamen/fagprøve. I siste skoleår bearbeider elevene individuelle særoppgaver, som fremlegges for skolens elever, lærere og foreldre. I tillegg blir elevenes faglige nivå dokumentert og beskrevet i en rapport for hver elev.

2.8.4 Grad av fullføring av skolegang

De fleste elevene som begynner skoleåret ved skolen i Oslo fullfører det påbegynte skoleåret. Av elevene på grunnskoletrinnene 1 til 7 fullfører mellom 81 og 99 prosent av elevene det skoleåret de begynner på. Av elevene på grunnskoletrinnene 8 til 10 og på de videregående trinnene fullfører alle det aktuelle skoleåret. En stor andel av alle elevene (mellom 81 og 99 prosent) som begynner ved skolen fullfører også hele sin grunnutdanning eller videregående utdanning ved skolen.

2.8.5 Behandlingstilbud ved skolene

Elevene ved skolen har tilbud om maleterapi, helseurytmi, massasje, svømming og musikk samt tilbud som stimulerer sansemotorikk.

Skolen har regelmessige klassegjennomgangsmøter, terapimøter og foreldresamtaler/møter. I tillegg samarbeider skolen med lege, psykologer gjennom PP-tjenesten, logoped og fysioterapeuter der det er nødvendig. Skolen har tett kontakt med PP-tjenesten.

2.8.6 Vurdering av statstilskudd

De særskilte skolene for funksjonshemmede mottar et statstilskudd etter en normalsats per elev per år. Helsepedagogisk Rudolf Steinerskole i Oslo skole mottok om lag 12.4

millioner kroner i statstilskudd i 2007.¹⁸ Skolen mottar ikke midler fra andre i tillegg til statstilskuddet.

I spørreundersøkelsen til skolene har vi bedt skolene om å vurdere sitt eget tilbud til elevene. Vurderingen er gjort ved at skolene har tatt stilling til noen påstander om skolens tilbud ved å si seg helt enig, delvis enig, delvis uenig eller helt uenig i påstandene. Deretter har vi bedt skolene om å vurdere statstilskuddet i forhold til det tilbudet skolen gir, og hva skolene eventuelt ville ha benyttet et økt tilskudd til.

I Tabell 2.15 har vi vist hvordan Helsepedagogisk Rudolf Steinerskole i Oslo vurderer sitt eget skoletilbud.

Tabell 2.15 Vurdering av tilbudet

Påstand	Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig
Vi gir elevene ved vår skole et godt opplæringstilbud	√			
Vi gir elevene ved vår skole lokaler og lokaliteter som er fysisk tilrettelagt for elevenes funksjonshemminger			√	
Vi gir elevene ved vår skole en hverdag med trivselskapende aktiviteter (lek og moro, klasseseturer, ekskursjoner m.m.)	√			
Vi gir elevene ved vår skole et godt helsemessig behandlingstilbud (til de som har særskilte behov)		√		

Kilde: Helsepedagogisk Rudolf Steinerskole i Oslo, spørreundersøkelse

Som vi ser av tabellen er skolen godt fornøyd med det tilbudet skolen gir sine elever, opplæringsmessig, når det gjelder tilbudet av trivselskapende aktiviteter og delvis også når det gjelder skolens helsemessige tilbud til elevene. Når det gjelder skolens lokaler og lokaliteter mener skolen at tilbudet ikke er godt nok.

I Tabell 2.16 har vi vist hvordan Helsepedagogisk Rudolf Steinerskole i Oslo vurderer statstilskuddet.

Tabell 2.16 Vurdering av statstilskuddet

Påstand	Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig
Tilskuddet fra staten er tilstrekkelig til å gi et godt tilbud til våre elever		√		

Kilde: Helsepedagogisk Rudolf Steinerskole i Oslo

Skolen er bare delvis enig i at statstilskuddet de mottar for drift av skolen er tilstrekkelig til å gi et godt tilbud til elevene. Skolen mener at de ansatte ved skolen har lavere lønninger enn i offentlige skoler, og at dette gjør det mulig å drive med det tilskuddet som gis.

¹⁸ Kilde: Jf. fotnote 1.

Dersom det statlige tilskuddet per elev skulle økes fra statens side ville skolen ha prioritert å benytte de økte midlene til å bedre alle sidene ved skolens tilbud. Skolen ønsker også at et eventuelt økt statsskudd kan benyttes til å korrigere lønnen til de ansatte ved skolen.

2.9 Helsepedagogisk Steinerskole på Hedemarken

Helsepedagogisk Steinerskole på Hedemarken ligger i Stange kommune i Hedmark fylke. Skolen hadde sitt første driftsår i 1989/1990. Skolen er eid av stiftelsen Steinerskolen på Hedemarken, som i tillegg til den helsepedagogiske avdelingen driver "ordinært" opplæringstilbud etter Steinerskolemodellen.

2.9.1 Elevmassen ved skolene

På samme måte som Helsepedagogisk Rudolf Steinerskole i Oslo har Helsepedagogisk Steinerskole på Hedemarken et skoletilbud både på grunnskolenivå og videregående nivå.

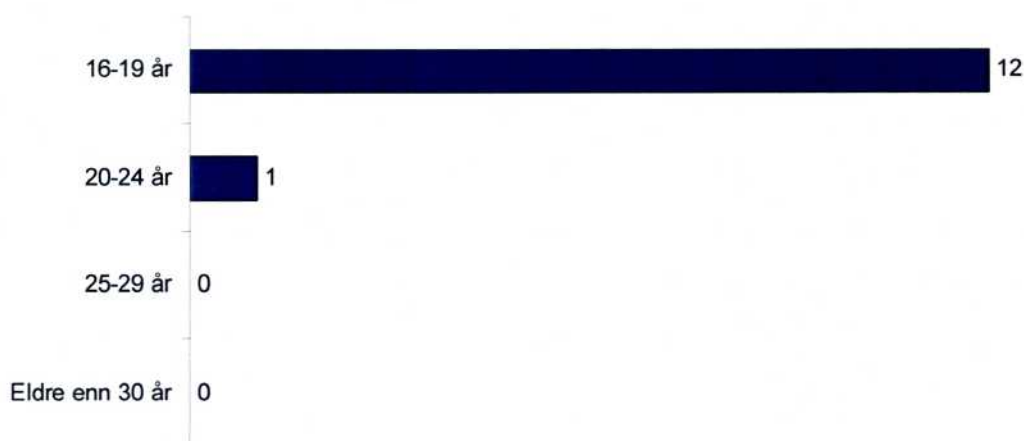
Skolen hadde 36 elever i skoleåret 2007/2008. Av disse gikk 23 elever på grunnskoletrinnene fordelt med

- 6 elever på 1 til 4 trinn
- 3 elever på 5 til 7 trinn
- 14 elever på 8 til 10 trinn.

Elevene på grunnskoletrinnene er mellom 6 og 16 år.

Skolen hadde 13 elever på videregående trinn. Aldersfordelingen på elevene på videregående trinn ved elevtellingen i oktober 2007 er vist i Figur 2.8.

Figur 2.8 Aldersfordeling på elevene ved elevtellingen i oktober 2007.
Antall elever

Kilde: Helsepedagogisk Steinerskole på Hedemarken, spørreundersøkelse

Som vi ser av figuren er de fleste elevene mellom 16 og 19 år. Kun en elev er mellom 20 og 24 år. Av skolens 36 elever var halvparten gutter (18 elever), og halvparten jenter (18 elever).

Skolens elever har ulike former for funksjonshemminger, både fysiske, psykiske og sosiale funksjonshemminger. I skoleåret 2007/2008 hadde skolen elever som var bevegelseshemmede og elever med psykiske problemer i de øverste grunnskoletrinnene (trinn 8 til 10) og på videregående trinn.

Skolen hadde videre synshemmede elever, psykisk utviklingshemmede elever, elever med ulike former for lærevansker som for eksempel dysleksi samt elever med skjulte funksjonshemminger både på alle grunnskoletrinnene og videregående trinn. På samme måte som Helsepedagogisk Steinerskole i Oslo hadde også skolen elever med epilepsi. Ingen av de ulike funksjonshemmingene var spesielt typiske fremfor noen andre. De fleste av elevene har sammensatte funksjonshemminger, det vil si to eller flere funksjonshemminger.

2.9.2 Inntaksbestemmelser

Hovedinntaket av elever ved skolen skjer én gang i året. Dette gjelder både på grunnskoletrinnene og på de videregående trinnene. Inntaket skjer i hovedsak på grunnlag av direkte søknad til skolen, og i noen tilfeller gjennom henvisning fra andre skoler, habiliteringstjenesten eller utrednings- og behandlingssteder.

Hovedprinsippet er at søknad prioriteres etter dato for søknaden. Ved siste inntak av elever var søkermassen større enn skolens kapasitet.

Skolen har eksempler på at de har avvist elever på grunnlag av at de vil være for ressurskrevende å ha som elever gitt skolens ressurser. Skolen har blant annet ikke hatt tilstrekkelig romkapasitet til en hver tid. I et tilfelle hadde skolen ikke kvalifisert lærer.

2.9.3 Opplæringstilbud og sluttkompetanse

Helsepedagogisk Steinerskole på Hedemarken er bygget opp på samme måte som Helsepedagogisk Rudolf Steinerskole i Oslo. Det foreligger egen godkjent læreplan som er under revurdering. Den helsepedagogiske skole bygger blant annet på et menneskesyn som innebærer at alle har en frisk kjerne som gir mulighet til å være skapende, uavhengig av funksjonsforstyrrelsen. Skolen legger stor vekt på kunstnerisk og praktiske fag på alle trinn.

På de videregående trinnene (Vg1, Vg2 og Vg3) tilbyr skolen individuell opplæring og alle elevene har sin egen individuelle opplæringsplan som oppdateres jevnlig.

Skolen har i tillegg et tilbud på avdeling Grobunn for ungdom mellom 18 og 23 år. De elevene som går der trenger en annen læringsarena enn det som kan tilbys ved hovedskolen i Ottestad. Tilbudet innbefatter praktisk rettet hverdagskunnskap, opplæring for å møte kommende voksenliv, som sosial trening, mestring, praktisk arbeide og botrening.

Det er ikke et krav at elevene som går på skolen avlegger eksamen/fagprøve. Elevene får et vitnemål som gir en fyldig beskrivelse av elevenes innsats i alle fag.

2.9.4 Grad av fullføring av skolegang

Skolen oppgir at alle elevene som påbegynner skoleåret ved Helsepedagogisk Steinerskole på Hedemarken, fullfører dette året ved skolen. Mellom 81 og 99 prosent av

elevene som begynner på skolen fullfører også hel sin grunnutdanning eller videregående utdanning ved skolen.

2.9.5 Behandlingstilbud ved skolene

Skolen tilbyr opplæring på tegnspråk, stimulering av sansemotorikk, bevegelse i oppvarmet basseng, musikkterapi, maling-/fargerterapi, helseeurytmi (bevegelsesterapi). Tilbudet gis i samarbeid med logoped, psykologer, leger og fysioterapeuter der det er nødvendig. Skolen har i tillegg tett kontakt med habiliteringstjenesten.

2.9.6 Vurdering av statstilskudd

De særskilte skolene for funksjonshemmede mottar et statstilskudd etter en normalsats per elev per år. Helsepedagogisk Steinerskole på Hedemarken mottok om lag 14 millioner kroner i statstilskudd i 2007.¹⁹ Skolen disponerer ikke midler utover statstilskuddet.

I spørreundersøkelsen til skolene har vi bedt skolene om å vurdere sitt eget tilbud til elevene. Vurderingen er gjort ved at skolene har tatt stilling til noen påstander om skolens tilbud ved å si seg helt enig, delvis enig, delvis uenig eller helt uenig i påstandene. Deretter har vi bedt skolene om å vurdere statstilskuddet i forhold til det tilbudet skolen gir, og hva skolene eventuelt ville ha benyttet et økt tilskudd til.

I Tabell 2.17 har vi vist hvordan Helsepedagogisk Steinerskole på Hedemarken vurderer sitt eget skoletilbud.

Tabell 2.17 *Vurdering av tilbudet*

Påstand	Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig
Vi gir elevene ved vår skole et godt opplæringstilbud	√			
Vi gir elevene ved vår skole lokaler og lokaliteter som er fysisk tilrettelagt for elevenes funksjonshemminger		√		
Vi gir elevene ved vår skole en hverdag med trivselskapende aktiviteter (lek og moro, klasseseturer, ekskursjoner m.m.)	√			
Vi gir elevene ved vår skole et godt helsemessig behandlingstilbud (til de som har særskilte behov)		√		

Kilde: Helsepedagogisk Steinerskole på Hedemarken, spørreundersøkelse

Som vi ser av tabellen er skolen godt fornøyd med det tilbudet skolen gir sine elever, opplæringsmessig og når det gjelder tilbudet av trivselskapende aktiviteter. Skolen er delvis enig i at skolen har gode lokaler og lokaliteter og delvis enig i at de gir et godt helsemessig behandlingstilbud til elevene.

¹⁹ Kilde: Jf. fotnote 1.

I Tabell 2.18 har vi vist hvordan Helsepedagogisk Steinerskole på Hedemarken vurderer statstilskuddet.

Tabell 2.18 Vurdering av statstilskuddet

Påstand	Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig
Tilskuddet fra staten er tilstrekkelig til å gi et godt tilbud til våre elever		√		

Kilde: Helsepedagogisk Steinerskole på Hedemarken, spørreundersøkelse

På samme måte som Helsehelsepedagogisk Steinerskole i Oslo, er Helsepedagogisk Steinerskole på Hedemarken delvis enig i at statstilskuddet de mottar for drift av skolen er tilstrekkelig til å gi et godt tilbud til elevene. Også denne skolen framhever at de ansatte ved skolen har lavere lønninger enn i offentlige skoler, og at det er derfor skolen kan drives med det tilskuddet som gis. Skolen framhever at staten ikke har regulert tilskudd til husleie på flere år, og at det ikke gis ikke lån/støtte til nybygg. Skolen mener at elevene trenger mer plass enn elever i en normalskole, og at dette stiller krav til flere klasserom, skjermede rom, terapirom og rom for en del praktiske fag.

Dersom det statlige tilskuddet per elev skulle økes fra statens side ville skolen ha prioritert å benytte de økte midlene til å bedre den fysiske tilretteleggingen av skolens lokaler.

2.10 Steinerskolen på Skjold, helsepedagogisk avdeling

Steinerskolen på Skjold (helsepedagogisk avdeling) i Bergen startet opp høsten 1988. Skolen er eid av stiftelsen Steinerskolen på Skjold. I tillegg til opplæringstilbudet, driver stiftelsen Rosenhagen barnehage.

2.10.1 Elevmassen ved skolene

Også Steinerskolen på Skjold (helsepedagogisk avdeling) har skoletilbud både på grunnskolenivå og videregående nivå.

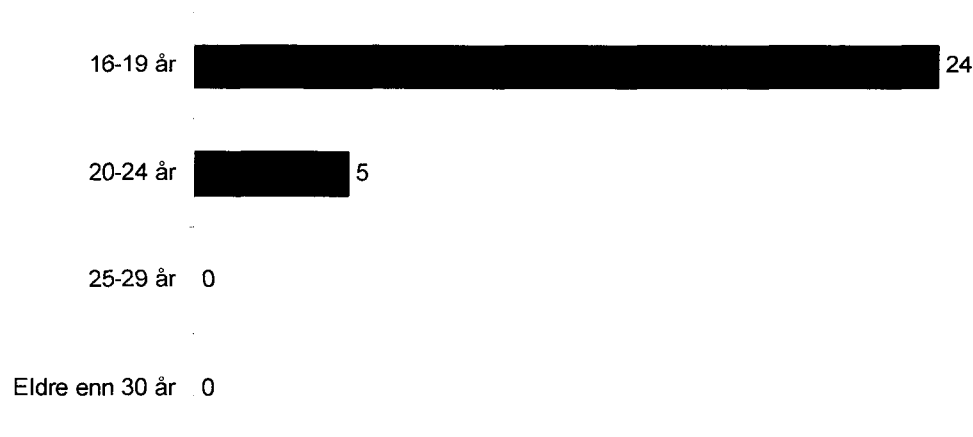
Skolen hadde 50 elever i skoleåret 2007/2008. Av disse gikk 21 elever på grunnskoletrinnene fordelt med

- 2 elever på 1 til 4 trinn
- 5 elever på 5 til 7 trinn
- 14 elever på 8 til 10 trinn.

Elevene på grunnskoletrinnene er mellom 6 og 16 år.

Skolen hadde 29 elever på videregående trinn. Aldersfordelingen på elevene på videregående trinn ved elevtellingen i oktober 2007 er vist i Figur 2.9.

Figur 2.9 Aldersfordeling på elevene ved elevtellingen i oktober 2007.
Antall elever

Kilde: Steinerskolen på Skjold – Helsepedagogisk avdeling, spørreundersøkelse

Som vi ser av figuren er de fleste elevene på videregående trinn mellom 16 og 19 år. Fem elever er mellom 20 og 24 år. Av skolens 50 elever var i overkant av halvparten gutter (26 elever), og i underkant av halvparten jenter (24 elever).

Skolens elever har ulike former for funksjonshemninger, både fysiske, psykiske og sosiale funksjonshemninger. Elevene på grunnskoletrinnene (1 til 10 trinn) har et større spekter av funksjonshemninger enn elevene på videregående trinn. I skoleåret 2007/2008 hadde elevene på grunnskoletrinnene syns- og hørselshemninger, ulike psykiske problemer, ulike former for lærevansker og skjulte funksjonshemninger som diabetes og lignende skolen. Skolen hadde også psykisk utviklingshemmede elever på grunnskoletrinnene. De vanligste problemområdene var synshemninger, psykiske problemer og ulike former for lærevansker. På videregående trinn hadde eleven primært psykiske problemer, ulike former for lærevansker og ulike skjulte funksjonshemninger. Det vanligste var ulike psykiske problemer.

De fleste av elevene har to eller flere av de nevnte funksjonshemningene.

2.10.2 Inntaksbestemmelser

Elevinntaket ved skolen skjer kontinuerlig gjennom skoleåret. Dette gjelder både på grunnskoletrinnene og på de videregående trinnene. Inntaket skjer i hovedsak på grunnlag av direkte søknad til skolen, og også gjennom henvisning fra PP-tjenesten både ved grunnskolen og videregående skole, BUP (barne- og ungdomspsykiatrisk tjeneste) samt barnevernet.

Prioritering og inntak av elever på grunnskoletrinnene skjer i henhold til en vurdering av hvorvidt elevens alder, faglige og sosiale egenskaper passer inn i den samlede gruppen av elever. På videregående trinn tas elevene inn til det er fullt. Ved siste inntak av elever var søkermassen større enn skolens kapasitet.

Skolen har ikke eksempler på at de har avvist elever på grunnskolenivå på grunnlag av at de vil være for ressurskrevende å ha som elever gitt skolens ressurser. På videregående trinn ar de imidlertid måtte avvise elever. Dette gjelder særlig elever med store rusproblemer. Skolen har ikke kompetanse til å håndtere det.

2.10.3 Opplæringstilbud og sluttkompetanse

Steinerskolen på Skjold (helsepedagogisk avdeling) bruker Steinerskolens læreplan som grunnlag for undervisningen.

På grunnskoletrinnene tilbyr til skolen tilrettelagt undervisning i små klasser (maksimalt 5 elever). Ettersom helsepedagogisk avdeling deler lokaler med Steinerskolens ordinære grunnskole har avdelingen muligheter for faglig samarbeid med parallellklasser, samt at elever har delt dag (noen timer i liten gruppe og noen i stor klasse). Det er også muligheter for at elever ved helsepedagogisk avdeling etter hvert går over i stor klasse og har nytte av et ordinært tilbud.

På de videregående trinnene går alle elevene sammen. Skolen tilbyr gruppeundervisning innenfor følgende felt:

- Musikk
- Treverk
- Mekanikk
- Betong
- Kunst/Foto/Film
- Lyd
- Kjøkken/kantine

Det er ikke et krav at elevene som går på skolen avlegger eksamen/fagprøve. På grunnskoletrinnene har hver elev sin individuelle opplæringsplan og hver elev får sitt avsluttende vitnemål.

Også elevene på de videregående trinnene har hver sin individuelle opplæringsplan og ved slutten av året får de et vitnemål/kursbevis der det beskrives i detalj hva de har jobbet med og fullført av arbeider i sine grupper igjennom hele skoleåret. Skolen følger også opp de elevene som ønsker å ta eksamen som privatister, og i 2007/2008 var elever for eksempel meldt opp til videregående engelsk skriftlig og muntlig.

2.10.4 Grad av fullføring av skolegang

Skolen oppgir at mellom 81 til 100 prosent av elevene som påbegynner skoleåret ved den helsepedagogiske Steinerskolen på Skjold, fullfører dette året ved skolen. Nesten alle elevene som begynner på skolen fullfører også hele sin grunnutdanning eller videregående utdanning ved skolen.

2.10.5 Behandlingstilbud ved skolene

Skolen tilbyr ulike former for behandling til skolens elever:

- Maleterapi – en til en med terapeut
- Fysioterapi – i gruppe og/eller en til en
- Rideterapi – en til en med rideterapeut
- Helseurytmi – en til en med terapeut
- Logoped – en til en

- Fin- og grovmotorisk trening i gruppe
- Helsesøster – tilgjengelig en gang i uken.
- Spesialpedagog – en til en undervisning i lese og skriveteknikk
- Alternativ terapi – eksempelvis – fotsoneterapi
- Veiledning

2.10.6 Vurdering av statstilskudd

De særskilte skolene for funksjonshemmede mottar et statstilskudd etter en normalsats per elev per år. Helsepedagogisk avdeling ved Steinerskolen på Skjold mottok om lag 23,5 millioner kroner i statstilskudd i 2007.²⁰ Skolen mottar ikke midler fra andre utover statstilskuddet.

I spørreundersøkelsen til skolene har vi bedt skolene om å vurdere sitt eget tilbud til elevene. Vurderingen er gjort ved at skolene har tatt stilling til noen påstander om skolens tilbud ved å si seg helt enig, delvis enig, delvis uenig eller helt uenig i påstandene. Deretter har vi bedt skolene om å vurdere statstilskuddet i forhold til det tilbudet skolen gir, og hva skolene eventuelt ville ha benyttet et økt tilskudd til.

I Tabell 2.19 har vi vist hvordan helsepedagogisk avdeling ved Steinerskolen på Skjold vurderer sitt eget skoletilbud.

Tabell 2.19 Vurdering av tilbudet

Påstand	Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig
Vi gir elevene ved vår skole et godt opplæringstilbud	√			
Vi gir elevene ved vår skole lokaler og lokaliteter som er fysisk tilrettelagt for elevenes funksjonshemminger		√		
Vi gir elevene ved vår skole en hverdag med trivselskapende aktiviteter (lek og moro, klasseseturer, ekskursjoner m.m.)	√			
Vi gir elevene ved vår skole et godt helsemessig behandlingstilbud (til de som har særskilte behov)		√		

Kilde: Helsepedagogisk avdeling, Steinerskolen på Skjold, spørreundersøkelse

Som vi ser av tabellen er skolen godt fornøyd med det tilbudet skolen gir sine elever, opplæringsmessig og når det gjelder tilbudet av trivselskapende aktiviteter. Skolen er delvis enig i at skolen har gode lokaler og lokaliteter og delvis enig i at de gir et godt helsemessig behandlingstilbud til elevene.

I Tabell 2.20 har vi vist hvordan helsepedagogisk avdeling på Steinerskolen på Skjold vurderer statstilskuddet.

²⁰ Kilde: Jf. fotnote 1.

Tabell 2.20 Vurdering av statstilskuddet

Påstand	Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig
Tilskuddet fra staten er tilstrekkelig til å gi et godt tilbud til våre elever	√ ₁		√ ₂	

Note: 1 = videregående trinn, 2 = grunnskoletrinnene.

Kilde: Helsepedagogisk avdeling, Steinerskolen på Skjold, spørreundersøkelse

Den helsepedagogiske avdelingen ved Steinerskolen på Skjold er helt enig i at statstilskuddet de mottar for drift av skolens videregående skoletilbud er tilstrekkelig til å gi et godt tilbud til elevene. Når det gjelder grunnskoletrinnene mener imidlertid skolen at de ikke kan gi et tilstrekkelig godt tilbud til elevene. Skolen begrunner dette med at gitt kravet om at skolen ikke kan avvise elever på grunn av ressursmangel, vil det være elever som krever mer enn hva skolen får dekket. Dette gjelder særlig et helsemessig behandlingstilbud.

Dersom det statlige tilskuddet per elev skulle økes fra statens side ville skolen ha prioritert å benytte de økte midlene til å bedre det helsemessige behandlingstilbudet til elevene ved skolen.

VEDLEGG 1: Spørreundersøkelse til de særskilte skolene for funksjonshemmede

Kjære skole

Econ Pöyry er gitt i oppdrag av Kunnskapsdepartementet (KD) å gjennomføre en spørreundersøkelse blant de særskilte skolene for funksjonshemmede. Bakgrunnen for dette er at KD ønsker et bedre kunnskapsgrunnlag, jf. Ot.prp. nr. 37 (2006-2007), der KD varsler at de vil foreta en nærmere vurdering av de særskilte skolene, og komme tilbake til Stortinget med en egen sak våren 2009. Vår kontaktperson i KD er Roger Spidsberg, som har telefonnummer 22 24 76 91.

Vi viser til brev av 03.07.2008 fra KD til de særskilte skolene der KD ber skolene om å bidra positivt til undersøkelsen og overholde de fristene som Econ Pöyry setter. Vi viser også til e-post av 09.07.2008 fra oss til skolene vedrørende undersøkelsen.

Ettersom antallet aktuelle skoler er lavt, er det viktig at *alle* skolene besvarer spørreskjemaet.

Vennligst returner spørreskjemaet innen **onsdag 13. august**. Skjemaet kan returneres enten elektronisk til fredrik.piro@poyry.com eller på papir til Econ Pöyry AS, Postboks 5, 0051 Oslo, v/Fredrik Niclas Piro.

For de som leverer skjemaet elektronisk er det viktig at dere husker å lagre det på eget hjemmeområde når dere fyller det ut.

Spørsmål om evalueringen kan rettes til Econ Pöyry ved

Fredrik Niclas Piro, fredrik.piro@poyry.com, telefon 93 40 29 03.

Skolens navn:

Kontaktperson for undersøkelsen:

Telefon/e-post:

Om skolen, skoletilbudet og elevene

Hvilken opplæring (utdanningsnivå) tilbyr skolen? Sett ett eller flere kryss og angi cirka antall elever per utdanningsnivå for skoleåret 2007/2008.

- Grunnskole, 1-4 trinn:
- Grunnskole, 5-7 trinn:
- Grunnskole, 8-10 trinn:
- Videregående skole:
- Annet tilbud, beskriv:

*Dersom skolen tilbyr opplæring i **grunnskole**, 1-10 trinn, beskriv hvordan skolens opplæringstilbud eventuelt skiller seg fra tilsvarende opplæring i den offentlige skolen, slik den er skissert i læreplaner.*

*Dersom skolen tilbyr **videregående opplæring**, hvilke studieretninger/fag tilbød skolen på henholdsvis 1., 2. og 3 trinn (Vg1, Vg2 og Vg3) i videregående opplæring i skoleåret 2007/2008.*

VG1:

VG2:

VG3:

Andre tilbud (beskriv):

*Dersom skolen tilbyr **videregående opplæring**, hvor gamle er elevene ved skolen? Angi om lag antall elever som tilhørte følgende aldersgrupper, ved elevtellingen 1. oktober 2007*

16-19 år:

20-24 år:

25-29 år:

30 år + :

Resten av spørsmålene besvares av alle skolene.

Angi antall gutter/jenter ved skolen (ved elevtellingen 1. oktober 2007)

Gutter:

Jenter:

Angi hvilke typer funksjonshemminger som var **representert** hos skolens elever på de forskjellige utdanningsnivåene i skoleåret 2007/2008? Sett kryss for **alle** funksjonshemminger som var representert.

Type funksjonshemning	Grunnskole (1-7 trinn)	Grunnskole (8-10 trinn)	Vgs.	Annet tilbud
Bevegelseshemmede				
Hørselshemmede				
Synshemmede				
Psykisk utviklingshemmede				
Psykiske problemer				
Ulike former for lærevansker (dysleksi, kognitive forstyrrelser m.m.)				
Skjulte funksjonshemminger (diabetes, hjerteproblemer, allergi m.m.)				
Annet (spesifiser)				

Angi hvilke typer funksjonshemminger som var de **vanligste** blant skolens elever på de forskjellige utdanningsnivåene i skoleåret 2007/2008? Sett ett eller flere kryss.

Type funksjonshemning	Grunnskole (1-7 trinn)	Grunnskole (8-10 trinn)	Vgs.	Annet tilbud
Bevegelseshemmede				
Hørselshemmede				
Synshemmede				
Psykisk utviklingshemmede				
Psykiske problemer				
Ulike former for lærevansker (dysleksi, kognitive forstyrrelser m.m.)				
Skjulte funksjonshemminger (diabetes, hjerteproblemer, allergi m.m.)				
Annet (spesifiser)				

Av skolens elever med funksjonshemminger – om lag hvor mange var multifunksjonshemmede (dvs. har to eller flere av funksjonshemningene i spørsmål 1.7) i skoleåret 2007/2008? Sett ett kryss.

Ingen:

Få:

En del:

De fleste:

Alle:

Tilbys det noen form for behandling til elevene ved skolen, og i så fall hva slags? Med behandling mener vi all type helsefremmende behandling, enten det gjelder medisinsk, fysikalsk, psykologisk, eller alle andre former for oppfølging elevene får som er helserelatert? Beskriv.

.....
.....

Om elevenes sluttkompetanse

Er det i utgangspunktet et krav at elevene ved skolen avlegger eksamen/fagprøve? Sett ett kryss

Ja, for alle:

Ja, for noen:

Nei:

Hvis nei, gå til spørsmål 2.3

*Av de elevene som gikk opp til eksamen/fagprøve våren 2008, angi hvor stor prosentvis andel som **bestod** på de ulike utdanningsnivåene?*

Grunnskoleeksamen..... prosent av elevene som gikk opp til eksamen

VG1-eksamen/fagprøve..... prosent av elevene som gikk opp til eksamen/fagprøve

VG2-eksamen/fagprøve..... prosent av elevene som gikk opp til eksamen/fagprøve

VG3-eksamen/fagprøve..... prosent av elevene som gikk opp til eksamen/fagprøve

Hva slags sluttkompetanse får elevene dersom de ikke avlegger ordinære eksamener/fagprøver? Beskriv.

.....
.....

*Gi et prosentvis anslag på hvor stor andel av elevene som begynner skolegang ved skolen som fullfører det **påbegynte skoleåret**. Sett ett kryss per aktuelt utdanningsnivå ved skolen.*

Prosent fullført	Grunnskole (1-7 trinn)	Grunnskole (8-10 trinn)	Vgs.	Annet tilbud
0				
1-20				
21-40				
41-60				
61-80				
81-99				
100				

*Gi et prosentvis anslag på hvor stor andel av elevene som begynner skolegang ved skolen fullfører det **påbegynte utdanningsnivået** hos skolen. Sett ett kryss per aktuelt utdanningsnivå ved skolen.*

Prosent fullført	Grunnskole (1-7 trinn)	Grunnskole (8-10 trinn)	Vgs.	Annet tilbud
0				
1-20				
21-40				
41-60				
61-80				
81-99				
100				

Om inntaksreglement og opptaksprosedyrer

Når skjer inntaket av elever ved skolen? Sett ett kryss.

	G	VGS
Elevinntaket skjer én gang hvert år:
Elevinntaket skjer to ganger hvert år:
Elevinntaket skjer kontinuerlig gjennom skoleåret:
Annen inntaksprosess, forklar:		

*Hvordan skjer inntaket av elever ved skolen på **grunnskolenivå (G)** og **videregående nivå (VGS)**? Sett ett eller flere kryss.*

	G	VGS
Inntak på grunnlag av direkte søknader til skolen
Inntak gjennom kommunens ordinære inntaksprosedyrer
Inntak gjennom fylkeskommunens ordinære inntaksprosedyrer
Inntak gjennom spesiell avtale med kommune/fylkeskommune
Inntak gjennom henvisning fra andre instanser
Andre inntaksprosedyrer, beskriv:		

Hvis elevene henvises til skolen, hvilke instanser henviser (presiser dersom det er forskjeller mellom elever på grunnskolenivå og på videregående nivå)?

.....

Var søkermassen til skolen ved siste opptak større enn skolens kapasitet? Sett ett kryss.

Ja.

Nei

Dersom søkermassen er større enn skolens kapasitet, hvilke kriterier ligger til grunn i inntaket av elever? Beskriv.

.....
.....
.....
.....

Gitt skolens tilbud og formål, finnes det eksempler på at dere har avvist elever fordi de ville være for ressurskrevende å ha som elever? Sett ett kryss.

Ja

Nei

Hvis ja, beskriv.

Vurdering av skolens tilbud og det statlig tilskuddet

Nedenfor følger noen påstander om skolens tilbud til elevene. Ta stilling til disse påstandene.

Vi gir elevene ved vår skole et godt opplæringstilbud: Sett ett kryss.

Helt enig

Delvis enig

Delvis uenig

Helt uenig

Vi gir elevene ved vår skole lokaler og lokaliteter som er fysisk tilrettelagt for elevenes funksjonshemminger: Sett ett kryss.

Helt enig

Delvis enig

Delvis uenig

Helt uenig

Vi gir elevene ved vår skole en hverdag med trivselskapende aktiviteter (lek og moro, klasseturer, ekskursjoner m.m.). Sett ett kryss.

Helt enig

Delvis enig

Delvis uenig

Helt uenig

Vi gir elevene ved vår skole et godt helsemessig behandlingstilbud (til de som har særskilte behov): Sett ett kryss.

Helt enig

Delvis enig

Delvis uenig

Helt uenig

Andre kommentarer

.....
.....
.....